

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ

PREZENČNÍ STUDIUM

2013–2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jakub Černý

**VÝVOJ SPORTU ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH V ČESKÉ REPULICE
PO ROCE 1989**

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jana Janková

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER

FULL-TIME STUDIES

2013-2015

DIPLOMA THESIS

Jakub Černý

**DEVELOPMENT OF SPORT VISUALLY IMPAIRED CZECH REPUBLIC
AFTER 1989**

Prague 2015

Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Jana Janková

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne:

Jméno autora:

Anotace

Diplomová práce se ve své teoretické části zabývá zrakovým postižením, historií sportu pro zrakově postižené, organizacemi věnující se sportem osob se zrakovým postižením a sporty samotnými pro zrakově postižené. Praktická část je zaměřena na vývoj sportu v české republice. Rozebírá se zde činnost Českého svazu zrakově postižených sportovců a posléze dvou sdružených subjektů.

Klíčová slova

Klasifikace zrakového postižení, sport zrakově postižených, sportovní organizace, zrakové postižení.

Annotation

Diploma thesis in its theoretical part deals with visual impairments, the history of the sport for the visually impaired, an organization devoted to sports people with visual impairments and sports themselves for the visually impaired. The practical part is focused on the development of sport in the Czech Republic. Examined here are the activities of the Czech Association of visually impaired athletes and then two associated entities.

Key words

Classification of visual impairment, sports organizations, visually impaired sport, visual impairment.

Poděkování

Velice děkuji vedoucí diplomové práce Mgr. Janě Jankové za cenné rady, připomínky, její ochotu a odborné vedení mé diplomové práce.

Obsah

ÚVOD.....	10
Teoretická část	12
1 Zrakové postižení a jeho dopad na získávání pohybových dovedností	12
1.1 Vymezení pojmů zrakově postižených	12
1.2 Dopad zrakového postižení vzhledem k získávání pohybových dovedností.....	13
1.3 Klasifikace osob se zrakovým postižením	14
1.3.1 Medicínská klasifikace postižení zraku.....	14
1.3.2 Klasifikace zrakového postižení podle Mezinárodní zdravotnické organizace (WHO)	14
1.3.3 Sportovní klasifikace zrakově postižených	15
1.3.4 Popis sportovních kategorií používaných v ČR.....	16
2 Historie sportu osob se zrakovým postižením před rokem 1990	18
3 Organizace věnující se sportu zrakově postižených.....	20
3.1 Organizace věnující se sportu zrakově postižených v České republice.....	20
3.1.1 Unie zdravotně postižených sportovců České republiky (UZPS ČR).....	20
3.1.2 Český paralympijský výbor (ČPV)	22
3.1.3 Český svaz zrakově postižených sportovců o.s. (ČSZPS)	23
3.2 Mezinárodní organizace	25
3.2.1 International Paralympic Committee – Mezinárodní paralympijský výbor (IPC)	25
3.2.2 International Blind Sports Federation – Mezinárodní sportovní asociace zrakově postižených (IBSA).....	26
3.2 Paralympijské hry	27
3.3.1 Stručná historie paralympijských her	29
4 Sporty pro zrakově postižené.....	32
4.1 Trasér	32
4.2 Vybrané paralympijské sporty pro zrakově postižené	32
4.2.1 Sjezdové lyžování	32
4.2.2 Běžecké lyžování	33
4.2.3 Lehká atletika	34
4.2.4 Plavání	37
4.2.5 Tandemová cyklistika	39

4.2.6 Goalball	40
4.2.7 Fotbal	42
4.3 Vybrané neparalympijské sporty	44
4.3.1 Showdown.....	44
4.3.2 Kuželky	46
4.3.3 Zvuková střelba	47
4.3.4 Šachy pro zrakově postižené.....	48
PRAKTICKÁ ČÁST	51
5 ČESKÝ SVAZ ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH SPORTOVců o.s.	52
5.1 Činnost Českého svazu zrakově postižených sportovců o. s.	52
5.2 Založení nového sportovního oddílu.....	58
5.3 Organizační struktura ČSZPS	60
5.3.1 Plenární shromáždění	60
5.3.2 Prezidium	61
5.3.3 Prezident	62
5.3.4 Kontrolní a revizní komise.....	63
5.3.5 Sportovní rada.....	63
5.3.6 Výkonný výbor sekce.....	63
6 Případové studie vybraných sdružených subjektů.....	65
6.1 TJ ZORA Praha	65
6.1.1 Charakteristika klubu TJ Zora Praha.....	65
6.1.2 Goalballový oddíl TJ Zora Praha	66
6.1.3 Oddíl zvukové střelby TJ Zora Praha	67
6.1.4 Oddíl kuželek TJ Zora Praha	68
6.1.5 Showdownový oddíl TJ Zora Praha	69
6.1.6 Šachový oddíl TJ Zora Praha.....	70
6.2 SK SLAVIA PRAHA ODBOR ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH (OZP).....	72
6.2.1 Charakteristika klubu Sk Slavia Praha OZP.....	72
6.2.2 Goalballový oddíl SK Slavia Praha OZP.....	73
6.2.3 Kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP	73

6.2.4 Plavecký oddíl SK Slavia Praha OZP	75
SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	76
ZÁVĚR	77
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	79
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	83
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	84

ÚVOD

Jako téma diplomové práce bylo zvoleno „Vývoj sportu zrakově postižených v České republice po roce 1989“, jelikož si autor práce myslí, že téma okolo sportu lidí s hendikepem, konkrétně tedy se zrakovým postižením, si zaslouží více pozornosti.

Oblast sportu osob se zrakovým postižením je velice zajímavá, ale dodnes veřejnosti málo známá. Běžně vidící populace ve většině případů ani netuší, co sport osob se zrakovým postižením obnáší, jaké jsou typy sportů pro osoby se zrakovým postižením, že čeští zrakově postižení sportovci, v některých sportech, patří mezi evropskou nebo světovou elitu.

V dnešní době, kdy lidé žijí hekticky, nebo žijí sedavým způsobem života, svůj čas tráví pasivně, a tím celou naši civilizaci prostupují civilizační choroby, jako je například obezita. Na to vše je jednoduché řešení, a to právě sport. Již řadu let sport patří mezi činnosti, při kterých lidé relaxují, odreagovávají se od každodenních stresových událostí. Sport má za úkol spojovat lidi, přinášet radost, pozvedávat sebevědomí a utužovat vlastní zdraví.

Když člověk pravidelně ve svém volném čase provozuje nějaký sport, případně pohybovou aktivitu, jeho tělo funguje o poznání lépe, než u člověka, který svůj volný čas tráví pasivně, například u počítače a u televize, i když odpočinek formou například ležení, je pro organismus též důležitý, ale všeho s mírou.

To vše je u zrakově postižených zásadnější, a to právě díky jejich hendikepu. Sport pro zrakově postižené je i formou rehabilitace nebo formou vyrovnání se se svým postižením. U nevidomých osob sport přináší i pomoc v oblasti prostorové orientace.

Tato práce by měla přispět k informovanosti o této problematice. Jejím cílem je charakterizovat strukturu sportů zrakově postižených v České republice.

V teoretické části bude zmíněno co je zrakové postižení a jaký je jeho dopad na získávání pohybových dovedností, jaké je klasifikační členění zrakově postižených, jak zhruba vypadal vývoj sportu před rokem 1989, jaké existují organizace pro sportovce se zrakovým postižením, jaké sporty zrakově postižení mohou provozovat.

Praktická část práce bude zaměřena na organizaci sportu v České republice. Jak moc lidé se zrakovým postižením sportují, jaké existují v České republice sportovní kluby a jakými sporty se zabývají. V této části bude hlavně pracováno s dokumenty, které budou autorovi práce k dispozici, například výroční zprávy Českého svazu zrakově postižených sportovců o.s.

Teoretická část

1 Zrakové postižení a jeho dopad na získávání pohybových dovedností

1.1 Vymezení pojmů zrakově postižených

V minulosti i dnes se pojmem zrakové postižení ve svých pracích zabývá mnoho autorů, odborníků, kteří se snaží definovat tento pojem a dále ho rozvíjet. I díky tomu dodnes nemáme k dispozici jednotnou definici ba naopak.

Květoňová-Švecová (2000, s. 18) uvádí, že zrakové vady jsou „ *Nedostatky zrakové percepce různé etiologie i rozsahu*“.

Renotierová (2003, s. 16) chápe zrakové postižení jako „ *Absenci nebo nedostatečnost kvality zrakového vnímání*“.

Podle Štréblové (2002) zrakové postižení a jeho projevy jsou závislé na době vzniku postižení, jeho druhu, rozsahu a stupně postižení, na osobnosti a podmínkách vývoje zrakového vnímání.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky na svých internetových stránkách uvádí, že zrakově postižení jsou ti, u nichž „ *Poškození zraku nějak ovlivňuje činnosti v běžném životě a u nichž běžná optická korekce nedostačuje*.“ (SONS. *kdo je zrakově postižený?* [online], [cit. 2015-01-16] dostupné z <http://www.sons.cz/kdojezp.php>). Osoby, které nosí běžné dioptrické brýle a dál žijí běžný život bez omezení, sem nepatří.

Hanadová, Květoňová, Nováková (2007) definují osoby se zrakovým postižením ze tří hledisek a to z medicínského, psychologického, edukačního.

- medicínské hledisko – osoba se zrakovým postižením je ta, u které postižení trvá i po ukončení lékařské léčby nebo po zajištění brýlové, čočkové korekce.

- psychologické hledisko – osoba se zrakovým postižením je ta, u které dochází k negativnímu ovlivnění vývoje fyzického i psychického a to díky nedostatečnému přísunu vizuálních informací.
- edukační hledisko – toto hledisko je zaměřeno zejména na výkonnost jedince v edukačním procesu. Za zrakově postiženého tedy považujeme dítě, u kterého jsou i po optimální zrakové korekci podávány velmi špatné školní výkony.

1.2 Dopad zrakového postižení vzhledem k získávání pohybových dovedností

Bláha, Pyšný uvádí: „*Možné důsledky slepoty nebo jiného těžkého zrakového postižení mají svůj dopad do oblasti vnímání, emotivní, psychomotorické, psychosociální i somatické a je nutné na tyto okolnosti v rámci osvojování nových pohybových dovedností brát zřetel.*“ (2000, s. 46)

Zrak je významný pro pohybovou činnost, jelikož zrak neplní pouze zprostředkování informací z okolí, potřebných k pohybu, ale i kontroluje pohyb samotný a jeho výsledek. Při ztrátě zraku dochází k postupnému úbytku smyslových podnětů a to souvisí s postupnou ztrátou zájmu o pohyb, jelikož může dojít k obavám, popřípadě strachu z možného zranění. Z nedostatku pohybu dochází u většiny populace ke svalové nerovnováze a tím následně k vadám držení těla.

Získávání pohybových dovedností osob se zrakovým postižením úzce souvisí s mnoha faktory: druhem a mírou postižení, pohlavím, věkem, sociálním prostředím, metodou výuky pohybu, motivací, atd. Nejvýznamnějším faktorem je právě míra postižení, protože pokud se zrakové postižení zhoršuje, klesá i výkonnost v pohybových dovednostech, například při chůzi. Toto dokazuje i to, že pokud přichází o svůj zrak během života osoba, dochází k postupnému narušování získaných pohybových stereotypů, které již nejde obnovit, ale pouze částečně nahradit. Mezi tyto narušené stereotypy řadíme: stereotyp postury, stereotyp lokomoce a manipulačních schopností.

Korekce vyžaduje hlavně promyšlené postupy rehabilitace, vstřícnost okolí a modifikaci životních podmínek. V korekci pohybu osob se zrakovým postižením je nutné každý pohyb provádět cíleně a s vysokým soustředěním. Každá osoba se zrakovým postižením si může sama vybrat libovolnou pohybovou aktivitu, která jí nejvíce vyhovuje, jelikož následně přichází pocit potěšení, lepší nálada, pocit objevování svých pohybových dovedností, atd. to vše vede následně k lepší psychice zrakově postiženého. Zároveň je pro výběr vhodné pohybové aktivity (sportu) nutné vyjádření očního případně praktického lékaře, jelikož by mohlo dojít ke zhoršení zrakové vady.

1.3 Klasifikace osob se zrakovým postižením

1.3.1 Medicínská klasifikace postižení zraku

Klasifikaci ostrosti zraku provádí ophtalmolog nebo ophtometrik. Vyšetření se provádí vždy na lepším oku s maximální korekcí, tzn., že pokud zrakově postižený nosí brýle nebo kontaktní čočky musí je mít při vyšetření nasazené. Podle Bláhy (2000) se v biomedicíně využívá nejčastěji Snellenova stupnice, která se využívá na principu čtení písmen nebo znaků na určitou vzdálenost.

Snellenova stupnice:

- uznán jako slepý – vizus 6/60
- cestovní vidění – vizus 1,5-3/60
- vnímání pohybu – vizus 0,9-1,5/60
- vnímání světla – vizus menší než 0,9/60
- totální slepota – neschopen rozeznat světlo svítící přímo do očí

1.3.2 Klasifikace zrakového postižení podle Mezinárodní zdravotnické organizace (WHO)

Podle mezinárodní zdravotnické organizace se můžou zrakově postižené osoby zařadit do jedné z pěti kategorií zrakového postižení

1. střední slabozrakost – zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/18 (0,30)- minimum rovné nebo lepší než 6/60 (0,10);3/10-1/10
2. silná slabozrakost – zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/602 (0,10) – minimum rovné nebo lepší než 3/60 (0,05); 1/10-10/20
3. těžce slabý zrak – a) zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 3/60 (0,05) – minimum rovné nebo lepší než 1/60 (0,02); 1/20-1/50
b) koncentrické zúžení zorného pole obou očí pod 20 stupňů nebo jediného funkčně zdatného oka pod 45 stupňů
4. praktická nevidomost – zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60 (0,02), 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena
5. úplná nevidomost – ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí

1.3.3 Sportovní klasifikace zrakově postižených

„Minimální úroveň zdravotního postižení („Eligibility“), která opravňuje k účasti na sportovních akcích osob se zdravotním postižením pod patronací IPC, stanovují v souladu s dokumentem IPC Classification Code and International Standards (2007) jednotlivé mezinárodní federace sdružené v IPC.“ (Trnka, 2012, s. 20)

Minimální zrakové postižení (B3) sportovců se zrakovým postižením, aby se mohli zúčastnit sportovních akcí, je považováno podle pravidel IBSA minimální vizuální ostrost 6/60 nebo zorné pole menší než 20 stupňů.

Kategorie podle dokumentu IBSA Medical Procedures:

- kategorie B1 – bez světlocitu i se světlocitem, ale bez schopnosti rozeznat tvar ruky z jakékoliv vzdálenosti a směru
- kategorie B2 – od schopnosti rozeznat tvar ruky, až po zrakovou ostrost 2/60 a nebo zorné pole menší než 5 stupňů

- kategorie B3 – od zrakové ostrosti 2/60 do 6/60 a nebo zorné pole větší než 5 stupňů a menší než 20 stupňů

Do jednotlivých hlavních kategorií zařazují oprávnění oční lékaři, kteří získali akreditaci klasifikátora od klasifikační komise IBSA.

Na mezinárodní úrovni klasifikátor nesmí provádět klasifikaci sportovce, který je stejného státního příslušenství jako on sám. Po provedení klasifikace je sportovci přidělen status kategorie (Sport Class Status).

- a) N (New) – sportovec, který ještě nebyl klasifikován na mezinárodních závodech
- b) R (Review) – sportovec, který byl klasifikován na mezinárodních závodech, ale je nutné přezkoumání jeho zdravotního stavu
- c) C (Confirmed) – sportovec, který byl klasifikován na mezinárodních závodech a opakované přezkoumání není nutné

Vyšetření a následné klasifikování je prováděno na lepším oku. V případě, že sportovec používá brýle či kontaktní čočky musí být nasazeny, bez ohledu na to, že sportovec má v úmyslu závodit s nimi nebo bez nich. Od roku 2000 IBSA přistoupila k dalšímu opatření, které sportovce označuje jako „trvale postižený“ nebo „může být v budoucnu překlasifikován“. Toto opatření vzniklo kvůli souvislostem mezi progresí onemocnění a klasifikací sportovců.

1.3.4 Popis sportovních kategorií používaných v ČR

V ČR se obecně používá klasifikační třídění podle IBSA.

B – Blind, nevidomí

B1

Třída zahrnuje sportovce, kteří nejsou schopni rozeznat syté světlo, které svítí přímo do očí anebo je schopen syté světlo vnímat, ale není schopen vnímat pohyb ruky ve vzdálenosti 0,9 metru. Pro tuto třídu jsou vhodné sporty jako například plavání, jízda na tandemu, goalball

a nebo sporty spojené s během a rychlejším přemístováním, u kterých je však nutná přítomnost průvodce.

B2

Třída zahrnuje sportovce, kteří jsou schopni vnímat pohyb ruky. K jejich z části samostatnému pohybu je velice důležité osvětlení. Pokud je při běžeckých disciplínách s rovnou tratí zajištěno kvalitní osvětlení, není potřebná přítomnost traséra. Pro tuto kategorii jsou charakterističtí sportovci, kteří nosí dioptrické brýle a jsou teoreticky schopni přečíst velká písmena, pokud jsou zajištěny ideální podmínky (osvětlení, zvětšovací zařízení, čitelnost textu, barevný kontrast písmen k papíru, atd.).

B3

Třída zahrnuje sportovce, kteří mají uznané zrakové postižení a je pro ně nutné zajistit v některých činnostech speciální servis, verbální instrukce. Nosí velmi silné brýle a jsou podobně jako sportovci B2 schopni přečíst text, pokud jsou zajištěny ideální podmínky.

B4

(tzv. kategorie Open) třída zahrnuje sportovce, kteří nemohou být zahrnuti do kategorie B3, to znamená, že v denním životě mají častá omezení související s jejich zrakovým hendikepem, ale s kompenzačními pomůckami žijí běžný život. Tato kategorie je zvláštní tím, že je uznána pouze Českým svazem zrakově postižených sportovců. Další země, které tuto kategorii uznávají, jsou Německo a Slovensko. Sportovec se nemůže zúčastnit mezinárodních soutěží.

2 Historie sportu osob se zrakovým postižením před rokem 1990

Jako začátek organizovaného sportu osob se zrakovým postižením se udává rok 1929, kdy začaly vznikat samostatné sportovní kluby osob se zrakovým postižením, které patřily pod územní župní správu České obce sokolské. Jako první klub je označován šachový klub nevidomých Stela, který byl založen skupinou chovanců Klárova ústavu v Praze. Druhý šachový klub byl založen roku 1936 Deylovým ústavem v Praze. Poté následovalo i založení šachistického klubu v Brně, avšak tyto kluby byly omezovány ústavními předpisy. Avšak průlomové bylo založení šachového klubu Podpůrného spolku samostatných slepců roku 1943 v Praze. Toto založení je jedním z prvních pokusů o společenskou integraci zrakově postižených.

Roku 1949 se klub spojil s tělesně a sluchově postiženými šachisty, a tak vznikl šachový klub Ústřední jednoty invalidů se sídlem v Křemencově ulici v Praze. Mezi kluby vznikla v 50. letech nová tradice šachových turnajů.

Roku 1949 vzniká Ústřední jednota invalidů. Tato jednota spojuje sportovní organizace všech osob se zdravotním postižením.

V 50. letech se rodí organizace lehké atletiky. Jako rok prvních závodů v lehké atletice se uvádí rok 1952, pod oficiálním názvem Celostátní sportovní hry. Na těchto závodech proti sobě soutěžila žactva ze škol pro zrakově postižené z Prahy, Brna, Levoča (město na východním Slovensku v Prešovském kraji), avšak konaly se korespondenčně tj. na dálku. Pro velký úspěch se od roku 1953 konaly vždy na konci školního roku v některém školním středisku pro slepé jako přímá soutěž. Do těchto závodů se postupně zapojovaly i ostatní školy pro zrakově postižené. K těmto atletickým závodům se začaly postupně připojovat další sporty jako například goalball. Československo roku 1956 uspořádalo první mezinárodní lehkootletické závody ve východním bloku pro žáky se zrakovým postižením. Těchto závodů se zúčastnili atleti z Československa, Maďarska, Polska a NDR. Na základě těchto závodů uspořádalo Rusko Mezinárodní lehkootletické závody ZP mládeže v Leningradě.

Roku 1961 vznikla Sekce defektivních sportovců při Ústředním výboru československé tělesné výchovy, která nahradila Komisi pro řízení tělovýchovy a sportu defektivních sportovců a to kvůli stále se rozšiřující členské základně a narůstajícímu počtu sportovců. Sekce sdružovala

sportovce zrakově, tělesně a sluchově postižené. Tuto Sekci řídil desetičlenný výbor skládající z hendikepovaných sportovců. Sekce sdružovala sporty: šachy, turistika, veslování, plavání a lehká atletika.

Mezi roky 1968 - 1969 se Sekce defektivních sportovců rozdělila a vznikly dva nezávislé svazy. Svaz neslyšících sportovců a Svaz tělesně a zrakově postižených sportovců, který byl ustanoven 6. června 1970. V 70. letech vznikly další pohybové sporty zrakově postižených a to plavání, lyžování, kuželky a rollball (později transformován na goalball). S těmito sporty vznikají i nové oddíly v Ostravě, Karlových Varech, Chebu, Olomouci, Lovosicích atd.,.

Roku 1981, který byl mimochodem mezinárodním rokem invalidů, došlo k přejmenování Svazu tělesně a zrakově postižených na Svaz invalidních sportovců (SIS). V témže roce dochází v Paříži k založení IBSA (Mezinárodní asociace nevidomých sportovců). SIS měl zájem o členství v organizaci IBSA, avšak kvůli zdražavému postoji Československého svazu tělesné výchovy a sportu (ČSTV) neplatili finanční poplatky, ale IBSA Československé členství uznávala a díky tomu, pokud nebyla vysoká finanční náročnost, se zrakově postižení sportovci mohli zúčastňovat mezinárodních soutěží.

Roku 1988 dochází k opětovnému sloučení Svazu invalidních sportovců a Svazu neslyšících sportovců v Československý svaz zdravotně postižených sportovců. Tento svaz vydržel do roku 1991, kde dochází k rozpadu a utvoření samostatných svazů jednotlivých kategorií sportovců. Pro zrakově postižené vznikla organizace pod názvem Svaz zrakově postižených sportovců v rámci organizační skupiny ČSTV.

3 Organizace věnující se sportu zřakově postižených

3.1 Organizace věnující se sportu zřakově postižených v České republice

V České republice je registrováno několik organizací věnujících se sportům zřakově postižených.

Trnka uvádí: „*Organizaci sportu osob se zdravotním, resp. zřakovým postižením upravují zejména Stanovy Unie zdravotně postižených sportovců České republiky (2005), Stanovy Českého paralympijského výboru (2005) a Stanovy Českého svazu zřakově postižených sportovců (2007).*“ (2012, s. 69)

3.1.1 Unie zdravotně postižených sportovců České republiky (UZPS ČR)

Obrázek 1: znak UZPS ČR

Zdroj: Unie zdravotně postižených sportovců České republiky, online, cit. 2015-02-16

Unie má status Občanského sdružení a vznikla v roce 1993 po rozdělení Československa. Jejím hlavním posláním je všeobecná podpora sportů zdravotně postižených a jejich rozvoj. Též se podílí na rozvoji tělesné výchovy, turistiky a volnočasového sportu zdravotně postižených ve všech věkových kategoriích pro celé území České republiky.

UZPS ČR zastupuje sdružené svazy při jednání s Českým svazem tělesné výchovy ministerstvy, parlamentem a pokud je dohodnuto i jinde.

UZPS ČR sdružuje v současnosti sedm sportovních asociací, federací a svazů určitého trvalého zdravotního postižení a musí být řádným nebo přidruženým členem Českého paralympijského výboru, tedy členy nejsou a nemohou být jednotliví sportovci, jednotlivé sporty, sportovní kluby a jednoty, atd.

UZPS ČR sdružuje:

- Česká asociace tělesně hendikepovaných sportovců (ČATHS)
- Česká federace Spastic Handicap O. S. (ČFSH) – neurologická postižení, převážně vrozená
- Český svaz mentálně postižených sportovců O. S. (ČSMPS)
- Český svaz neslyšících sportovců (ČSNS)
- Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS)
- Český svaz vnitřně postižených sportovců (ČSVPS) – těžce postižení kardiaci, astmatici, diabetici, dialyzovaní, atd.
- Český svaz zrakově postižených sportovců (ČSZPS)

Unie je hlavním rozhodčím získaných dotací, kromě dotací pro přípravu paralympijských účastníků. Tyto dotace spravuje Český paralympijský výbor.

Zdroje dotací:

- dotace ČSTV
- dotace státu
- členské příspěvky
- dary a dotace fyzických i právnických osob
- příjmy z vlastní sportovní, tělovýchovné, turistické, kulturní, společenské nebo marketingové činnosti

3.1.2 Český paralympijský výbor (ČPV)

Obrázek 2: znak ČPV

Zdroj: Český paralympijský výbor, online, cit. 2015-02-16

ČPV vznikl roku 1994 díky impulsu od mezinárodního paralympijského výboru a následné dohodě mezi národními svazy zdravotně postižených sportovců. Funguje souběžně s Českým olympijským výborem. Hlavním úkolem ČPV je všeobecná podpora jednotlivých sportů či družstev při přípravách na paralympiádu, deaflympiádu (pro neslyšící) či Global games (pro intelektuálně znevýhodněné). Avšak tuto podporu mohou získat jen, pokud jsou řádnými členy některého z jednotlivých českých sportovních svazů.

Finance pro podporu ČPV získává z:

- dotace státu
- členské příspěvky
- dary a dotace fyzických i právnických osob
- příjmy z vlastní sportovní, tělovýchovně, turistické, kulturní, společenské nebo marketingové činnosti
- příjmy z využívání symbolů ČPV

ČPV rozhoduje o účasti reprezentace na výše zmíněných soutěžích a jako jediná organizace má právo komunikace s Mezinárodním paralympijským výborem.

Řádní členové ČPV:

- Česká asociace tělesně hendikepovaných sportovců (ČATHS)
- Česká federace Spastic Handicap O. S. (ČFSH) – neurologická postižení, převážně vrozená
- Český svaz mentálně postižených sportovců O. S. (ČSMPS)
- Český svaz neslyšících sportovců (ČSNS)
- Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS)
- Český svaz zrakově postižených sportovců (ČSZPS)

Přidružený člen:

- Český svaz vnitřně postižených sportovců (ČSVPS) – těžce postižení kardiaci, astmatici, diabetici, dialyzovaní, atd.

ČPV řídí výkonné grémium, které je tvořeno jednotlivými zástupci ze všech řádných členů ČPV.

3.1.3 Český svaz zrakově postižených sportovců o.s. (ČSZPS)

Obrázek 3: znak ČSZPS

Zdroj: Český svaz zrakově postižených sportovců o.s., online, cit. 2015-02-16

Organizace vznikla 1991. Je hlavní organizací zastřešující jednotlivé tělovýchovné jednoty, sportovní kluby nebo oddíly, které provozují sport zrakově postižených. ČSZPS má řádně registrované členství v Českém svazu tělesné výchovy, Unii zdravotně postižených sportovců,

Českém paralympijském výboru a je členem světových organizací jako IBSA (International Blind Sports Association – Mezinárodní organizace sportu zrakově postižených), IBCA (International Blind Chess Association – Mezinárodní šachová federace zrakově postižených) a IPC (International Paralympic Committee – Mezinárodní paralympijský výbor). V současné době ČSZPS registruje více než 2000 sportovců se zrakovým postižením.

Hlavním úkolem svazu je organizovat, řídit, podporovat sportovní aktivity pro zrakově postižené, vytváří nejvhodnější podmínky pro provozování sportu.

Finanční podporu ČSZPS získává z:

- příspěvky státních orgánů pečujících o rozvoj tělesné výchovy sportu
- příspěvky a výnosy podniku Sazka, a. s.
- příspěvky od právnických a fyzických osob v ČR i v zahraničí
- sponzorské a dědické dary
- dotace ÚZPS ČR

3.2 Mezinárodní organizace

3.2.1 International Paralympic Committee – Mezinárodní paralympijský výbor (IPC)

Obrázek 4: znak IPC

Zdroj: Český svaz zrakově postižených sportovců, online, cit. 2015-02-16

IPC vznikla roku 1989 na popud Mezinárodního koordinačního výboru, který měl do té doby na starosti organizaci paralympijských her. IPC sídlí v Bonnu v Německu.

Úkolem IPC je globálně řídit paralympijské hnutí. Organizuje a dohlíží na letní a zimní paralympijské hry.

Hlavní myšlenkou IPC je, že sport pomáhá k lepším vyhlídkám respektu a rovným příležitostem pro všechny.

Hlavní cíl je rozvíjení sportovního vyžití pro lidi s hendikepem zrakovým, psychickým nebo fyzickým.

Paralympijské hodnoty jsou:

- odvaha
- rozhodnut dotlačit své fyzické hodnoty na maximum
- inspirace
- rovnost

IPC sdružuje:

- IWAS (Mezinárodní sportovní federace vozíčkářů a amputářů)
- CP-ISRA (Mezinárodní sportovní federace spastiků)
- IBSA (Mezinárodní sportovní federace nevidomých)
- INAS-FID (Mezinárodní sportovní asociace mentálně hendikepovaných)

IPC dále sdružuje 162 národních výborů a 5 kontinentálních výborů (Asie, Amerika, Evropa, Oceánie, Afrika)

3.2.2 International Blind Sports Federation – Mezinárodní sportovní asociace zrakově postižených (IBSA)

Obrázek 5: znak IBSA

Zdroj: International Blind Sport Federation, online, cit. 2015-02-16

IBSA vznikla roku 1981 v Paříži. Nyní je registrována jako nezisková organizace v Německu. Je řádně zaregistrovaným členem Mezinárodního paralympijského výboru a sám sdružuje a následně podporuje národní federace pro sporty se zrakově postiženými na všech pěti kontinentech. IBSA poskytuje komplexní podporu všech sportů pro zrakově postižené a to zejména v rozvojových zemích, které nemají zavedený sportovně-výchovný program pro zrakově postižené.

Hlavním mottem IBSA je: Sport je ideálním prostředkem pro podporu integrace zrakově postižených. Tedy díky sportu můžou překonávat své postižení v oblasti pohybu a orientace a zvýšit si sebevědomí.

IBSA zpracovává pravidla u sportů zrakově postižených a udává směr u jejich organizování. Sama organizuje tzv. IBSA World Games (Světové hry), které jsou jednou z kvalifikačních možností na paralympijské hry.

3.2 Paralympijské hry

Obrázek 6: znak paralympijských her

Zdroj: Český svaz zrakově postižených sportovců, online, cit. 2015-02-16

Slovo vzniklo jako spojení slov para (paralelně) a olympiáda neboli paralelně s olympijskými hrami.

Paralympijské hry jsou nejvyšší mezinárodní soutěží pro špičkové světové sportovce a družstva se zdravotním postižením. Hry se konají jednou za čtyři roky, těsně po olympijských hrách zpravidla na stejném místě. Hry dělíme stejně jako olympiádu na letní a zimní paralympiádu. Organizaci a pořádání her má na starosti Mezinárodní paralympijský výbor. Paralympiáda je určena pro sportovce s trvale tělesným, mentálním a zrakovým postižením. Při paralympiádě mají sportovci možnost porovnat svoje schopnosti a zkušenosti s jinými sportovci a to bez ohledu na své postižení v dané kategorii.

Paralympijské hry zahrnují celkem dvacet šest sportů a to dvacet jedna letních a pět zimních.

Výčet paralympijských sportů:

letní:

- atletika (i zrakově postižení)
- basketbal
- boccia
- cyklistika (i zrakově postižení)
- fotbal pro 5 (jen zrakově postižení)
- fotbal pro 7
- goalball (jen zrakově postižení)
- jachting (i zrakově postižení)
- jezdeckví
- judo (i zrakově postižení)
- lukostřelba
- plavání (i zrakově postižení)
- ragby vozíčkářů
- stolní tenis
- střelba
- šerm vozíčkářů
- tenis vozíčkářů
- veslování (i zrakově postižení)
- volejbal
- vzpírání

zimní:

- alpské lyžování (i zrakově postižení)
- běh na lyžích (i zrakově postižení)
- curling vozíčkářů

- sledge hokej

3.3.1 Stručná historie paralympijských her

Letní paralympijské hry

Oficiálně první paralympijské hry proběhly v září roku 1960 v Římě. Hry se uskutečnily na stejných sportovištích jako téhož roku letní olympijské hry. Soutěží se zúčastnilo 400 sportovců z 23 zemí z celého světa. Avšak her se mohli zúčastnit pouze paraplegici a to v soutěžích: basketbalu, lukostřelbě, šermu, plavání a lehké atletice. Těmto disciplínám byly přiřazeny i netradiční sporty jako hod kuželkou, hod míčkem, stolní tenis a biliár.

Druhé paralympijské hry se uskutečnily roku 1964 v Tokiu. Těchto her se zúčastnilo 370 sportovců z 22 zemí světa. K disciplínám z předchozích paralympijských her přibýly disciplíny: sprint na 60m, slalom na vozíku, štafeta 4x4 60m, hod diskem, vzpírání. Během těchto paralympijských her došlo k rozhodnutí prodloužení soutěže na šest dní a k dalšímu rozšíření disciplín. V pořadí třetí hry se uskutečnily v Telavivu roku 1968. Tyto hry byly zvláštní tím, že se nekonaly na místě olympijských her, a to kvůli neschopnosti organizačního zabezpečení ze strany mexických organizátorů. Her se zúčastnilo už přes 750 sportovců z 29 zemí světa.

Další paralympijské hry se konaly v tehdejší západní Německu roku 1972, ale kvůli přechodu olympijského stadionu v Mnichově do soukromých rukou hned po olympijských hrách, se místem konání stalo město Heildelberg. Z her byla vypuštěna soutěž hod kuželkou a přibyl sprint na 40m pro kvadruplegiky. Účast činila 1004 sportovců.

Pro zřetelně postižené se staly důležité paralympijské hry roku 1976 v Torontu, kde došlo k jejich zařazení spolu se sportovci s amputacemi. Tehdejší ČSSR se ale her nezúčastnila, i přes to se her zúčastnilo 1560 sportovců ze 42 zemí světa. Došlo i k rozšíření her o běžecké závody na 200, 400, 800 a 1500m, a o goalball.

Roku 1980 se konala olympiáda v tehdejší SSSR, ale jelikož organizátoři neměli žádné zkušenosti s pořádáním soutěží pro hendikepované, rozhodlo se o uspořádání her v Nizozemsku. Her se zúčastnilo 2350 sportovců včetně československé reprezentace.

Další netradiční paralympijské hry byly roku 1984 v New Yorku a zároveň ve Stoke Mandeville ve Velké Británii. K tomuto došlo kvůli špatnému organizačnímu propojení s olympijským výborem, který pořádal olympijské hry v L. A. v USA. Na základě tohoto problému se ustanovil Mezinárodní koordinační výbor, který dostal na starosti koordinaci a spolupráci se všemi organizacemi při pořádání paralympijských her.

Roku 1988 v Soulu, už došlo k úzké spolupráci mezi organizačními výbory paralympijských a olympijských her. Tyto hry přinesly i revoluční rozhodnutí o zrušení jakékoliv disciplíny, ve které jsou přihlášení méně než tři sportovci. Toto rozhodnutí dalo jasně najevo, že paralympijské hry jsou elitní sportovní událostí.

V Barceloně 1992 došlo již k plnohodnotnému propojení organizačních výborů paralympijských a olympijských her. Hry s sebou přinesly i několik nových klasifikačních opatření, aby se udržela kvalita sportovních výkonů i při vysokém počtu sportovců.

Další paralympijské hry se konaly v Atlantě v USA roku 1996, kde se poprvé zúčastnili sportovci s mentálním postižením. Zde se už soutěžilo v 17 sportech a her se zúčastnilo 3195 sportovců ze 103 zemí světa.

Následovaly hry v Sydney 2000, Athény 2004, Peking 2008, kde přibylo mezi soutěže veslování a Londýn 2012.

Zimní paralympijské hry

Díky úspěšnosti letních paralympijských her se roku 1976 konaly první zimní paralympijské hry ve Švédském Ornskoldsviku, kde soutěžili ve sjezdovém, klasickém lyžování a rychlobruslení (na speciálně upravených saních) závodníci s amputacemi a zrakovým postižením.

Druhé zimní paralympijské hry se uskutečnily v Norsku v roce 1980. Zde se poprvé představili vozíčkáři na upravených saních v lyžování.

Následovaly dvojce zimní paralympijské hry v rakouském Innsbrucku v letech 1984 a 1988. To vše kvůli špatným organizačním podmínkám v Kanadě roku 1988. Postupně přibývaly nové disciplíny ve sjezdovém a běžecké lyžování.

Následovaly hry ve Francii (1994), Nagano (1998), kde se mezi sporty zařadil sladge hockey (hokej na upravených saních pro vozíčkáře), dále v USA 2002, v Itálii 2006 se zařazeným curlingem mezi paralympijské sporty, 2010 Kanada a 2014 Rusko.

4 Sporty pro zrakově postižené

4.1 Trasér

Při některých sportech osob se zrakovým postižením je nutná přítomnost traséra, a to hlavně při běžeckých a lyžařských disciplínách, či jiné asistenční osoby (tapper při plavání, pilot při cyklistice), který doprovází sportovce při soutěžích a určuje správnou cestu při závodech. Trasér by měl být dobře fyzicky připraven, aby závodníka nezpomaloval nebo neomezoval. Musí se naučit předvídat nebezpečné situace a předcházet jim. Trasér bývá zpravidla označen reflexní vestou, tak aby se odlišil od závodníka s označením písmene či nápisu obvykle **G** (guid – průvodce). Trasér určuje cestu nebo se dorozumívá se závodníkem. Tyto způsoby dorozumívání jsou jasně sepsány v pravidlech jednotlivých sportů.

4.2 Vybrané paralympijské sporty pro zrakově postižené

4.2.1 Sjezdové lyžování

Alpské nebo jinak sjezdové lyžování je určeno pro sportovce všech hendikepovaných kategorií na mezinárodní úrovni (B1, B2, B3). Pro všechny kategorie při sjezdovém lyžování je povinný trasér, který díky zvukovému zařízení, které má připevněné na sobě určuje trasu jízdy a zároveň dává hlasové pokyny, aby včas upozornil na změny terénu. Oba jsou při závodech povinni mít připevněnou helmu. I přesto je zde velké riziko úrazu, pokud nejsou splněny následující požadavky: důvěra mezi lyžařem a trasérem, musí být dohodnuty určité signály, oba musí být zdatní lyžaři, trasér musí jet pouze takovou rychlostí, která vyhovuje závodníkovi a trať musí být náležitě upravena a nejlépe bez různých překážek podél trati (stromy, sloupy, budovy, atd.) a bezpečný dojezd.

Lyžaři soutěží ve svých klasifikačních zařazeních a s rozdělením na muže a ženy.

Disciplíny sjezdového lyžování podle IPC:

- Sjezd: převýšení 450 až 800m, musí být vyloučeny vícenásobné skoky a komprese

- Superobří slalom: převýšení 400 až 600m, musí být vyloučeny vícenásobné skoky a komprese
- Obří slalom: převýšení 300 až 400m
- Slalom: převýšení 140 až 220m
- Super kombinace: sjezd nebo superobří slalom + slalom

4.2.2 Běžecké lyžování

Při běžeckém lyžování je nutná přítomnost traséra u kategorií B1 a B2, u kategorie B3 není jeho přítomnost nutná. Pokud je trasér přítomen, vede sportovce hlasovými instrukcemi, popřípadě pro lepší komunikaci může být vybaven radiokomunikačním zařízením. Fyzický kontakt je mezi nimi na trati zakázán. Jedině pokud je zřetelně označena část trati, na které je nutná z bezpečnostních důvodů fyzický kontakt traséra s lyžařem. Toto pravidlo se týká výlučně skupiny B1 a B2. Dále je povolen kontakt v případě pádu. To smí trasér podat závodníkovi uvolněnou hůlku. K dalšímu, i když nepřímému kontaktu, může dojít při závodech, je-li potřeba přemazání lyží a to kvůli změně sněhových podmínek. Lyže může přemazat trasér. Závodní čas se měří od výjezdu závodníka, až k jeho přejezdu cílové čáry, avšak trasér nesmí protknout cílovou čáru před zrakově postiženým závodníkem. Závodníci soutěží ve svých klasifikačních kategoriích s rozdělením na muže a ženy.

Disciplíny běžeckého lyžování dle IPC:

- ženy – 5/10km, 15km, 1km sprint
- muži – 10km, 20km, 1km sprint
- štafeta ženy – 3 x 2,5km
- štafeta muži – 1 x 4km (lyžaři s tělesným postižením, amputáři = sit-ski) + 2 x 5km (zrakově postižení, B1, B2, B3)

Výcvik lyžování

Zrakově postižení lyžaři jsou rozřazeni do tří námi známých kategorií B1, B2, B3, případně v neoficiálních závodech B4. Návuk lyžování u skupiny B1 je pochopitelně jednodušší pro osoby, kteří svůj zrak ztratili až během svého života a již mají z dřívější zkušenosti s lyžováním nebo mají přesnější vizuální představu o lyžování. Pokud je přítomný zkušený trasér či instruktor lyžování, jsou zpravidla rychle schopni osvojit si dovednosti sjezdového i běžeckého lyžování.

Osoby nevidomé od narození nemají žádnou vizuální představu a jejich výcvik není možné doplnit žádnou ukázkou, je pro ně tedy velice těžké zvládnout zásady lyžování. Mají i větší problémy s rovnováhou a přenášením těžiště těla. Je proto velice důležitý pomalý postup, aby lyžař postupně získával alespoň částečnou představu o lyžování. Náročnější je na naučení sjezdové lyžování, i proto že nevidomý může mít strach z nekontrolované jízdy v neznámém prostředí. U sjezdového lyžování je i větší riziko úrazu než u běžeckého lyžování, jelikož rychlost násobí následky případného pádu.

U skupin B2 a B3 je návuk lyžování už jednodušší, jelikož se výcvik může doplnit vizuální ukázkou.

4.2.3 Lehká atletika

Lehká atletika je nejstarší paralympijským sportem osob se zrakovým postižením. V atletice platí již známé kategorie B1, B2, B3, ale kvůli lepšímu rozřazení sportovců se používá označení pro soutěžící v poli F11, F12, F13 (F-field, pole). Do těchto soutěží patří: vrhy, hody, skoky, pětiboj. Pro běžecké disciplíny se používá označení kategorií T11, T12, T13 (T-track, závody na dráze).

Tabulka 1: klasifikační kategorie používané pro lehkou atletiku

B-blind	T-track	F-field
B1	T11	F11
B2	T12	F12
B3	T13	F13

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní zpracování)

„Paralympijské technické disciplíny jsou skok daleký, trojskok, skok vysoký, vrch koulí, hod oštěpem, hod diskem a pětiboj. Paralympijské běžecké disciplíny jsou běhy na 100m, 200m, 400m, 800m, 1500m, 5000m, 10 000m, maraton, štafety 4 x 100m a 4 x 400m.“ (Trnka, 2012, str. 23)

Pro všechny atletické disciplíny platí pravidlo, že soutěžící kategorie B1 musí používat neprůhledné klapky na oči. Soutěží ve svých klasifikačních kategoriích a jsou rozděleni na muže a ženy.

Skok daleký a trojskok

Atleti kategorie F11 a F12 mají možnost využití asistenta, který dává pokyny kdy skočit. Pro tento případ je nutné udržení ticha v okolí sportoviště tak, aby byly případné pokyny co nejlépe slyšet. Pro atlety kategorie F11 a F12 musí být upravena odrazová plocha na rozměr 1 x 1,22m jinak má stejné vlastnosti jako standardní odrazová plocha. U skoku do dálky je vzdálenost vnitřního okraje odrazové plochy k doskočišti 1m. U trojskoku je tato vzdálenost pro atlety F11 9m a pro atlety F12 a F13 11m.

Skok vysoký

Pro lepší orientaci mohou atleti kategorie F11 před svým pokusem o orientační dotyk laťky. Pro atlety kategorie F12 je povolena vizuální příprava laťky. Atleti kategorií F11 a F12 smí pro svůj skok využít asistenta, který udává pokyn kdy skočit.

Vrhy a hody

Disciplíny v této kategorii jsou: vrh koulí, hod oštěpem a hod diskem. Atleti kategorie F11 a F12 smí využít asistenta, který jim dává povely kdy hodit. Zároveň ho můžou využít k odvedení

do vrhačského kruhu nebo na rozběhovou dráhu hodů. V tomto případě asistent odpovídá za správnou orientaci atleta v prostoru při vrhačském pokusu, avšak nesmí nikterak překážet.

Běžecké disciplíny

Běžce kategorie T11 musí doprovázet při závodech trasér. Atleti kategorie T12 mohou traséra využít při své disciplíně, kdežto atleti kategorie T13 už běhají bez traséra. Běžec má na výběr z několika možností jak být s trasérem v kontaktu, a to: spojení kontaktní šňůrou, držení lokte trasérem, nebo běh bez propojení. Trasér je od startu zodpovědný za správnou orientaci běžce na trati. Může k tomu používat hlasové pokyny. V žádném případě ale nesmí běžce postrkovat nebo nikterak táhnout. Trasér musí do cíle doběhnout až za zrakově postiženým atletem.

Při závodech na 100m, 200m a 400m musí všichni závodníci včetně traséra startovat ze startovních bloků a trasér a závodník má svou dráhu.

U závodů na 800m a delších je povoleno hlasové upozornění na průběžný čas a pořadí atleta. Toto provádí zpravidla trenér z k tomu účelu vyhrazenému prostoru. Při maratónu je povoleno vystřídat traséra na předem vyznačených místech. Zpravidla tyto místa bývají na desátém, dvacátém a třicátém kilometru. Při štafetových závodech musí být v družstvu zastoupeni atleti ze všech klasifikačních kategorií.

Víceboje

V lehké atletice pro zrakově postižené se soutěží pouze v pětiboji. Pětiboj pro muže se skládá z přesně po sobě jdoucích disciplín: skok daleký, hod oštěpem, běh na 100m, hod diskem, běh na 1 500m. Pětiboj pro ženy se skládá z disciplín: skok daleký, vrh koulí, běh na 100m, hod diskem, běh na 800m. Tyto disciplíny se konají během jednoho dne.

Tabulka 2: Běžecské disciplíny dle IPC

Kategorie T11	Kategorie T12	Kategorie T13
100m	100m	100m
200m	200m	200m
400m	400m	400m
800m	800m	800m
1 500m	1 500m	1 500m
5 000m	5 000m	5 000m
10 000m (jen muži)	10 000m (jen muži)	10 000m (jen muži)
Maraton (okolo 40 km)	Maraton (okolo 40 km)	Maraton (okolo 40 km)

Zdroj: Trnka, 2012, s. 29

Tabulka 3: Technický disciplíny dle IPC:

Kategorie F11	Kategorie F12	Kategorie F13
skok do dálky	skok do dálky	skok do dálky
trojskok	trojskok	trojskok
skok vysoký	skok vysoký	skok vysoký
disk	disk	disk
oštěp	oštěp	oštěp
koule	koule	koule

Zdroj: Trnka, 2012, s. 30

4.2.4 Plavání

U plavání se pro označení sportovců nepoužívá klasifikační označení B1, B2, B3, ale označení S11, S12, S13 (S-swimming, plavání). Plavci kategorie S11 jsou povinni při závodech používat neprůhledné plavecké brýle. Plavci soutěží ve svých klasifikačních kategoriích s rozdělením na muže a ženy.

Plavci závodí v následujících stylech:

- znak
- prsa
- motýlek
- volný způsob (plavci mohou využít jeden ze tří předchozích stylů nebo použít kraul, tento způsob bývá nejpoužívanější)
- polohový závod (při tomto závodě musí plavec využít všechny čtyři předchozí styly po stanovenou délku trati)

Při stylech volný způsob, prsa a motýlek si plavec může vybrat ze startů: z bloku, vedle bloku nebo z vody. Start znaku je prováděn výhradně z vody.

Při závodech s obrátkou může plavec využít služeb asistenční osoby, takzvaného tappera, který před koncem bazénu upozorní plavce na blížící se obrátku poklepem na záda nebo hlavu speciálně upravenou holí (delší hůl s měkkým koncem například: tenisový míček, molitan, atd..). V případě plavců kategorie S11 je tapper povinný. Tapper je v místě na každé straně bazénu.

Tabulka 4: Plavecké disciplíny dle IPC:

MUŽI/ŽENY				
volný způsob	50m	100m	-	400m
znak	-	100m	-	-
prsa	-	100m	-	-
motýlek	-	100m	-	-
polohový závod	-	-	200m	-
ŠTAFETY – MUŽI, ŽENY				
volný způsob		4 x 100m		
polohový závod		4 x 100m		

Zdroj: Trnka, 2012, s. 35

4.2.5 Tandemová cyklistika

Zrakově postižení cyklisté v kategoriích B1, B2, B3 závodí společně, pouze s rozdělením na muže a ženy. Cyklisté závodí na tandemových kolech, kde vpředu sedí vidící pilot a za ním zrakově postižený cyklista. Tandemová cyklistika přešla stejně jako ostatní cyklistické disciplíny osob zdravotně postižených roku 2007 pod Mezinárodní cyklistickou organizaci (UCI). Tato organizace úzce spolupracuje s ostatními mezinárodními organizacemi věnující se sportu zrakově postižených a stanovuje pravidla, délky tratí a disciplíny, které jsou uznávány i na mezinárodních soutěžích například paralympiádě. Podle těchto pravidel nesmí být pilot aktivním profesionálním cyklistou a zároveň nebyl profesionálním cyklistou v uplynulých třech letech. Pilot musí být starší osmnácti let.

Cyklistické disciplíny dle UCI:

Délka silničního závodu se pohybuje v rozmezí:

- muži – 90-120km
- ženy – 70-100km

Délka časovky se pohybuje v rozmezí:

- muži – 20-35km
- ženy – 15-30km

Závody na dráze:

- 1 000m (muži i ženy)
- Stíhací závod jednotlivců na 4 000m (muži)
- Stíhací závod jednotlivců na 3 000m (ženy)
- Sprint (muži i ženy)

Obrázek 7: tandemové kolo

Zdroj: CYKL.CZ. *tandemové kolo*. [online]. [cit. 2015-02-17] dostupné z: <http://cykl.cz/item/tandem-mtb/category/katalog2010-tan-mtb>

4.2.6 Goalball

Goalball je kolektivní míčová hra pro zrakově postižené, při které hrají všichni sportovci dohromady, bez rozlišování kategorie, jelikož všichni bez ohledu na zrakovou vadu mají při hře nasazený neprůhledné klapky na oči. Jsou pouze rozděleny na muže a ženy, i když v některých soutěžích nebo turnajích hrají ve smíšených družstvech.

Goalball hrají proti sobě dvě družstva složená ze tří hráčů v poli a maximálně tří náhradníků na lavičce. Družstvo se snaží dát gól protihráčům pomocí ozvučeného míče rolničkou, který má standardizovanou hmotnost 1250g a obvod 76cm. Hod míčem musí hráči provést do deseti vteřin od prvního kontaktu s míčem (obraný zákrok nebo zahájení hry rozhodčím). Tým, který vstřelí nejvíce gólů, vyhrává. Goalball se odehrává na hracím hřišti, o rozloze 18m na délku a 9m na šířku, které je rozloženo do několika pásem 3 x 9m, viz obrázek. Aby se hráči mohli po hřišti orientovat, musí být na hřišti umístěny orientační čáry, které jsou uzpůsobeny k hmatové orientaci, takže jsou mírně vystouplé. Na obou stranách hřiště jsou umístěny branky, které jsou 9m široké a 1,3m vysoké.

Obrázek 8: goalballové hřiště

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní zpracování)

Goalballový zápas se hraje po dobu 24 minut rozložených do dvou 12minutových poločasů, mezi kterými je 3minutová přestávka. Pokud je zápas nerozhodný, následuje 6minutové prodloužení rozdělené do dvou 3minutových poločasů, a pokud ani to nerozhodne, následují volné hody. Poločas značí i výměnu stran.

Aby byl hod míčem podle pravidel, musí se míč po odhození dotknout alespoň vlastního obranného nebo útočného pásma, a poté musí alespoň jednou dopadnout v neutrálním pásmu. Obranné zákroky probíhají v obranném pásmu, tedy hráč musí být s obranným pásmem alespoň jednou končetinou v kontaktu. Hráč se v žádném případě v průběhu hry nesmí dotknout svých očních klapek. Pokud si je potřebuje upravit, musí o to požádat hlavního rozhodčího, který i následně provádí kontrolu, že hráč nikterak nevidí. Každý hráč může provést pouze dva hody po sobě. Družstvo musí vždy být připraveno na pokyny rozhodčího. Střídat mohou vždy, když o to požádají rozhodčího. Nehrající členové týmu (až tři střídající hráči, trenér až dva asistenti trenéra) mají vedle hřiště přesně vyhraněný prostor s lavičkou, který nesmí během hry opustit.

Pokud jsou pravidla porušena, následuje volný hod nebo také penalta. Při penaltě je na každé straně jen jeden hráč, neboli obránce, a na straně druhé útočník. Útočník provede klasický hod na soupeřovu branku. Penalty se využívají i pře nerozhodném výsledku.

Obrázek 9: goalballový míč

Zdroj: goallball.com. *goalballs.*[online]. [cit. 2015-02-15] dostupné z: <http://www.goalball.com.au/shop/goalballs/goalballs/>

4.2.7 Fotbal

Fotbal, neboli oficiálně fotbal s pěti hráči. Fotbal hrají hráči klasifikačních kategorií B1, B2, B3 společně, pouze s rozdělením na muže a ženy. Hráči v poli musí mít nasazeny neprůhledné klapky na oči. Tým se skládá z maximálně osmi zrakově postižených hráčů do pole a maximálně dvou brankářů, kteří mohou být běžně vidící, ovšem jen pokud nejsou a nebyli v posledních pěti letech registrováni jako profesionální fotbalisté v Mezinárodní fotbalové asociaci (FIFA). Na hřišti hrají čtyři hráči v poli a jeden brankář.

Fotbal se hraje na hřišti o rozloze 38-48 metrů na délku a 18-22 metrů na šířku. Hřiště je rozdělené na dvě poloviny dělicí středovou čarou, uprostřed které je středový kruh o průměru 6 metrů.

Na každé straně branka o rozloze 3 metry na šířku a 2 metry na výšku. Před každou brankou je vyznačený prostor brankoviště, který je dlouhý 2 metry a široký 5 metrů. Od branky 5 a 9 metrů jsou vyznačeny značky pro pokutové kopy. Okolo celého hřiště je umístěn postranní ochranný mantinel vzdálený 2 metry od postranní čáry. Fotbal se hraje na klasickém nebo umělém trávníku venku, případně v hale.

Hráči hrají s ozvučeným míčem. Při zápase se orientují pomocí hlasů spoluhráčů včetně vidícího brankáře. Utkání se hraje na dva poločasy, přičemž jeden trvá 25 minut. Mezi nimi je 10minutová přestávka. V případě vyrovnaného skóre se prodlužuje maximálně o 10 minut. Pokud ani to nerozhodne, následují penalty.

Fauly se udělují rozhodčím v případě, že:

- hráč se dotkne své masky během zápasu
- brankář opustí nepovoleně brankoviště
- kopnutí či strčení do protihráče

V případě, že hráč zaznamená pět faulů, je ze hry vyloučen a následně je nahrazen jiným spoluhráčem.

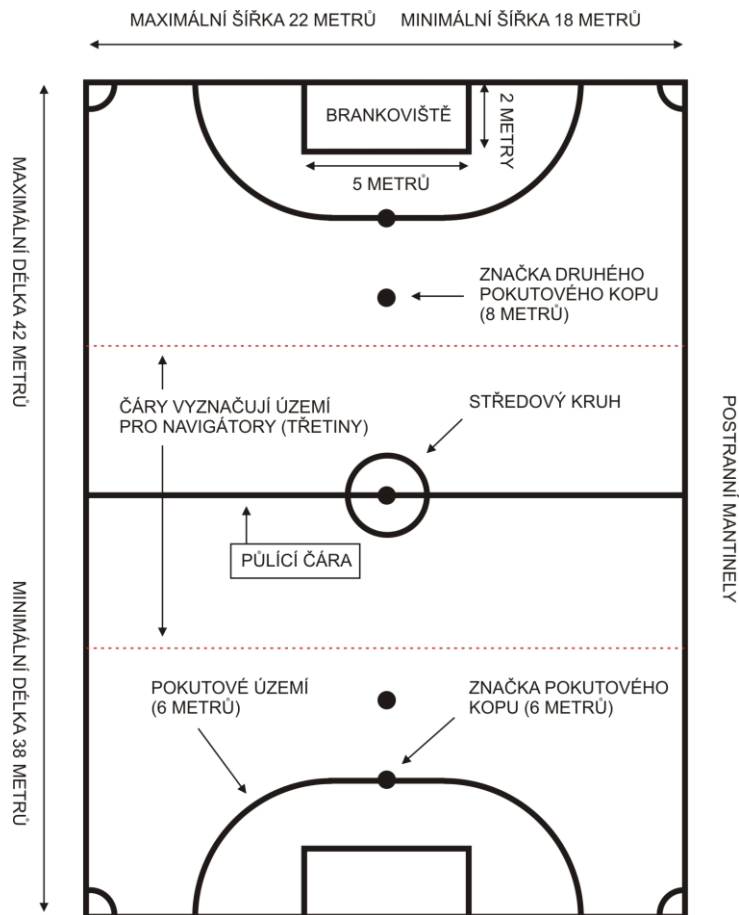
Při fotbalu mohou být udělovány penalty (pokutové kopy), které se kopou z šesti nebo devíti metrů. Při penaltě z šesti metrů si brankář proviněného družstva může postavit obrannou zeď ze svých spoluhráčů. U penalty z devíti metrů se zeď nestaví.

Pokutové kopy rozhodčí udělují za:

- tvrdší faul na protihráče (z 6m)
- tři fauly v jednom poločase (z 6m)
- další případné fauly (z 9 m)

Za nesportovní chování či likvidační fauly může být hráči rozhodčím udělena žlutá nebo červená karta, přičemž žlutá karta znamená napomenutí a červená karta znamená vyloučení ze hry. Za dvě žluté karty se uděluje červená karta.

Obrázek 10: hřiště pro fotbal pěti hráčů

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní zpracování)

4.3 Vybrané neparalympijské sporty

4.3.1 Showdown

I přes to, že showdown není paralympijským sportem, patří mezi nejoblíbenější hry v České republice pro osoby se zrakovým postižením. V tomto sportu se pořádají alespoň mistrovství světa a česká reprezentace patří mezi světovou elitu.

Showdown hrají hráči všech kategorií B1, B2, B3 společně, pouze s rozdělením na muže a ženy. Všichni hráči mají při hře nasazeny neprůhledné klapky. Základní potřebou pro Showdown je obdélníkový stůl, na jehož užších koncích jsou umístěny brankové jamky. Uprostřed tohoto stolu je kolmě vztyčená středová deska, mezi jejímž spodním okrajem a hrací plochou stolu musí být 30centimetrová mezera na průchod míčku. Obvod celého stolu ohraničuje mantinel. Hru hrají dva hráči proti sobě, každý na jedné straně stolu. Hrají pomocí páčky připomínající páčku na stolní tenis a ozvučeného míčku.

Cílem hry je dostat míček do soupeřovy branky, aniž by se zastavil o středovou desku. Za vstřelenou branku jsou uděleny dva body. Hra končí, je-li dosaženo 11 bodů (set), přičemž rozdíl skóre musí být o dva body. Pokud tento rozdíl není, hra pokračuje maximálně ale do stavu 16:16. Poté je další bod vítězný. Po každém odehraném setu si hráči mění strany. Každý set trvá nejdéle 15 minut. Aby byl míček odpálen podle pravidel, musí se dotknout mantinelu, než projde pod středovou deskou. Pokud se míček neodehraje správně nebo se zastaví o středovou desku, získává jeden bod soupeř a následně i míček pro podání.

Obrázek 11: showdownový stůl

Zdroj: TJ Zora Praha.*showdownový stůl*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://showdown.brailnet.cz/Zora/zora.htm>

4.3.2 Kuželky

Sportovci kategorie B1, B2, B3 hrají kuželky společně pouze s rozdělením na muže a ženy. Hráči kategorie B1 musí mít nasazeny neprůhledné klapky na oči, aby u hry bylo možné zapojit všechny kategorie hráčů, uplatňuje se takzvaný vyrovnávací systém. Při vyrovnávacím systému se hráčům uděluje bonifikace (znevýhodnění), která zajišťuje vyrovnanost hráčů viz. tabulka.

Tabulka 5: Bonifikace při kuželných

KATEGORIE	BONIFIKACE ŽENY	BONIFIKACE MUŽI
B3	5%	0%
B2	10%	5%
B1	30%	25%

Zdroj: autor práce, 2015, (vlastní zpracování)

Kuželky se hrají v jednotlivcích, dvojici a vícečlenných družstvech. Hráči kategorií B1 a B2 musí mít při hře asistenta. Kuželkáři kategorie B3 mít asistenta nemusí. Asistent svěřeného hráče odvádí na hrací prostor a následně ho připravuje k hodu koulí, podává koule hráči a podává informace o hodech – jejich kvalitě a počtu sražených kuželek. Hráč je odveden na náhozovou desku, která je nasměrována přímo na střed kuželek. Pro lepší orientaci při hodech si hráč může vhodným způsobem označit nehodovou desku. Po svých hodech musí označení odstranit a opustit dráhu.

Hráči mají za úkol srazit koule co nejvíce z devíti kuželek postavených po vzoru kuželek pro normálně vidící. Každá kuželka znázorňuje jeden bod, body se následně sčítají. V mistrovských soutěžích vítězí ten hráč, který dosáhne 120 bodů při menším počtu hodů. Hráči musí dodržovat i časový limit 15 minut na 30 hodů.

Hráči klasifikačních kategorií B1, B2 musí hrát z pevného postoje na místě. Hráči těchto kategorií odehrávají své hody buďto obouruč z rozkročného postavení nebo jednoruč z postavení vedle náhozové desky. Koule se při hodu musí dotknout náhozové desky předtím, než se dostane na samotnou dráhu. U hráčů kategorie B3 se povoluje jak hraní z místa, tak hra s rozběhem. Všichni hráči si mohou před hrou provést orientační hody.

Obrázek 12: kuželková dráha

Zdroj: TJ Sokol Chotoviny, *kuželkářská dráha*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://kuzelkychotoviny.webnode.cz/>

4.3.3 Zvuková střelba

Jinak simulovaná zvuková střelba.

Střelci všech kategorií B1, B2, B3 soutěží společně jelikož všichni střelci mají na očích nasazeny neprůhledné klapky. Každý střelec má právo na pomocného asistenta. Věková hranice pro střelbu je 15 let.

Zvuková střelba se provozuje pomocí střeleckého trenažeru, který je složen ze speciálního počítače, elektrického terče s přijímačem signálu a modifikované pistole. Tento trenažer pracuje na způsobu přijímání a odesílání signálu. Umožňuje střelci orientovat se při míření a následné střelbě pomocí zvuku, měří a signalizuje dobu povolenou na míření, která je jedna minuta, zaznamenává zásahy střelby, provádí součet bodů, a pokud je toho střelec schopen, umožňuje optickou kontrolu výsledků.

Pokud si střelec požádá o asistenta při střelbě, asistent je povinen střelce dovést na místo určené pro střelbu, po té ho rukou navádí na zvukový signál terče, přičemž se nesmí hlasově dorozumívat. Po dobu této navigace střelec nesmí vystřelit. Po té následuje míření a samotná střelba, přičemž asistent nesmí střelce nikterak ovlivňovat.

Pro zvukovou střelbu je stanovena jediná disciplína a to 2x10 střel na 25m. Výsledné pořadí se určuje pomocí součtu bodů ze všech ran střelených na terč. Podle zásahu se udělují body 0 – 10, kdy 10 je označením středu terče. Vizuální vzdálenost terče a střeleckého stanoviště jsou tři metry. 25m udávaných v názvu disciplíny je virtuální vzdálenost.

Výhodou tohoto sportu je jeho univerzálnost, jelikož ho mohou provozovat všichni zrakově postižení bez ohledu na vadu zraku. Dále se zvuková střelba dá provozovat ve směs kdekoliv, jelikož není náročná na prostor.

Obrázek 13: střelecký trenažer

Zdroj: CENTRUM PRO NEVIDOMÉ, *střelecký trenažer*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://www.centrumpronevidome.cz/aktivity/zvukova-strelba-breclav-2009>

4.3.4 Šachy pro zrakově postižené

Šachy jsou nejstarším sportem pro zrakově postižené v Čechách.

Šachisté všech kategorií B1, B2, B3 hrají společně pouze s rozdělením na muže a ženy a věkové kategorie (žáci, junioři, dospělý). Pro hru se používá speciálně upravená šachovnice se speciálně upravenými kameny (šachové figurky). Šachovnice má minimální rozměry 20x20cm. Každé pole šachovnice je vybaveno otvorem, do kterého dobře zapadne kolíček od kamene. Černá pole jsou mírně vyvýšené, a v některých případech je jejich povrch zdrsňen. Kameny jsou vybaveny

kolíčky, které musí dobře zapadat do otvorů na šachovnici. Černé figurky musí být náležitě označeny

pro hmat, například zdrsňení povrchu kamene. Každý hráč může mít vlastní šachovnici.

Při hře musí hráči své tahy zřetelně a nahlas oznamovat. Soupeř toto musí zopakovat, a pokud má vlastní šachovnici, tak tah provést. Sloupce na šachovnici jsou označeny písmeny A až H, ale hlásí se celými jmény: A –Anna, B –Bela, C –Cezar, D –David, E –Eva, F –Felix, G –Gustav, H –Hektor. Řady na šachovnici se hlásí pomocí německých čísel: 1 –eins, 2 –zwei, 3 –drei, 4 –vier, 5 –fünf, 6 –sechs, 7 –seven, 8 –acht. Příkladem hlášení je „Střelec na Eva drei.“. Na všechny tahy dohromady má šachista vyhrazený čas a to zpravidla 15 minut, který hlídají speciálně upravené šachové hodiny. Jsou upraveny tak, aby je mohli zrakově postižení hráči hmatově kontrolovat. Hráči, aby nedocházelo k nedorozumění při hře, provádí zápis každého tahu (brailovým písmem, latinkou, hlasovým záznamem). Způsob hry je stejný jako u běžných šachů pro běžně vidící hráče.

Hráči mají právo na asistenta, který v případě potřeby může provádět následující úkoly:

- provádí provedené tahy na šachovnici soupeře, aby nedocházelo k nedorozuměním
- oznamuje tahy obou hráčů
- vede zápis tahů
- informuje o počtu provedených tahů, času, případně o rozložení kamenů na šachovnici
- reklamuje u rozhodčího překročení času soupeře

V České republice jsou šachy provozovány pod záštitou Českého svazu zrakově postižených sportovců. Na mezinárodní úrovni se o správu šachů stará Mezinárodní asociace zrakově postižených šachistů (IBCA) ve spolupráci s Mezinárodní šachovou federací (FIDE).

Ačkoli hra není zařazena mezi paralympijské sporty, pořádají se v šachu každé čtyři roky Mistrovství světa jednotlivců, zároveň každé čtyři roky se pořádá Olympiáda pro čtyřčlenná družstva. Prvních dvanáct hráčů z této olympiády má možnost jednou za dva roky hrát o Světový pohár.

Výhodou šachů je jejich nenáročnost na velikost prostoru, zároveň šachy mohou hrát zrakově postižení bez ohledu na své zrakové postižení nebo na fyzickou připravenost. Další

výhodou šachů je, že jsou sportem, ve kterém si své síly mohou poměřit běžně vidící hráči s hráči se zrakovým postižením.

Obrázek 14: šachovnice pro zrakově postižené

Zdroj: TJ ZORA PRAHA, *šachovnice pro nevidomé*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z:
<http://www.tjzora.cz/tjzora/sa.htm>

PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem praktické části je charakterizovat a zmapovat činnost Českého svazu zrakově postižených sportovců. Jaký byl v minulosti zájem o sport ze strany zrakově postižených? Jaký je trend ve vytváření nových nebo zanikání sdružených subjektů?

Praktická část bude členěna do dvou částí. První se bude zabývat činností a strukturou Českého svazu zrakově postižených sportovců. Ve druhé části budou uvedeny případové studie českých klubů jmenovitě TJ Zora Praha a SK Slavia Praha OZP, a to z pohledu jak kluby v minulých letech pracovaly.

K účelům vypracování praktické části budou použity výroční zprávy, ročenky a stanovy, které poskytly k dispozici ČSZPS a vybrané kluby. Z důvodů, že kluby své výroční zprávy nezpracovávají po dobu své existence, budou použity výroční zprávy u TJ Zora Praha od roku 1999 až 2013 a u SK Slavia Praha OZP od roku 2006 až 2013. Z těchto roků bude vypracována i jejich činnost. ČSZPS své výroční zprávy začal zpracovávat až od roku 2009, proto činnost ČSZPS bude zpracovávána jen od roku 2009 až 2013. Z dřívějších dob bohužel nejsou k dispozici žádné podklady.

5 ČESKÝ SVAZ ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH SPORTOVců o.s.

5.1 Činnost Českého svazu zrakově postižených sportovců o. s.

Svaz zajišťuje podporu sportovní přípravy i různé soutěže a to na rekreační, závodní nebo vrcholové úrovni sportů. Podporuje ty nejlepší sportovce na mezinárodních soutěžích, jako jsou Mistrovství Evropy, Mistrovství světa a Paralympijské hry. Podporuje sportovce všech věkových kategorií (žáky, juniory, dospělí, seniory). Svou podporu ČSZPS nabízí v mnoha stránkách.

Zejména v: organizaci, odbornosti, metodice, administrativě, legislativě, personalizaci, materiálu, financování, propagaci a s ní spojené získávání nových zájemců o sport z řad zrakově postižených.

Svaz dlouhodobě spolupracuje se základními školami pro zrakově postižené, středními školami pro zrakově postižené a speciálně pedagogickými centry. Touto spoluprací se svaz snaží přilákat nové mladé členy, kteří mají zájem o sport a aktivně ho provozovat. Při tomto musí též aktivně spolupracovat se sportovními kluby a tělovýchovnými jednotami, které se věnují sportu osob se zrakovým postižením. Podle slov prezidenta svazu Jaroslava Paty, je toto velice těžké, jelikož v současné době děti o sport všeobecně nemají zájem a radši svůj volný čas tráví pasivně, tím spíše u dětí se zrakovým postižením. Tato pasivita posléze vede například k obezitě.

Kvůli vrcholovým sportovcům svaz navazuje spolupráci se sportovními kluby pro zdravé osoby, například: USK Praha, AC Praha, MU Brno. Díky této spolupráci mohou být sportovci zařazeni též do jejich řad a jsou lépe podporováni zejména po finanční stránce. Svaz organizuje a následně podporuje reprezentační družstva či jednotlivce, kteří zastupují Českou republiku na mezinárodních soutěžích.

ČSZPS v České republice spoluorganizuje nebo zajišťuje řadu sportovních akcí a soutěží pro děti i dospělé a to jak na domácí tak na mezinárodní úrovni.

Každoroční akce pro děti a mládež:

- Mistrovství České republiky v plavání
- Mistrovství České republiky v šachu
- Žákovská goalballová liga
- Mezinárodní sportovní hry zrakově postižené mládeže pro základní školy
- Mezinárodní sportovní hry zrakově postižené mládeže pro střední školy
- Sportovní tábor – tábor se pořádá od roku 2006 a skládá se ze dvou běhů
 - 1. běh – Je letní a je určen pro žáky základních škol od 3. třídy do 6. Třídy.
Na tomto táboře se děti seznamují s různými sporty, například goalball, tandemová cyklistika, plavání, lehká atletika a jiné.
 - 2. běh – Je zimní a je určen pro žáky základních škol od 6. třídy do 9. třídy.
Tento tábor probíhá formou výcviku v běžeckém lyžování.

Pro zrakově postižené žáky svaz ve spolupráci s oddíly, základními školami, středními školami dále pořádá různé formy výcviku plavání, tandemové cyklistiky, lyžování a jiné.

Každoroční akce pro dospělé:

- Mistrovství České republiky v tandemové cyklistice
- Mistrovství České republiky v simulované zvukové střelbě
- Mistrovství České republiky v kuželnkách
- Mistrovství České republiky v šachu
- Mezinárodní mistrovství České republiky v plavání
- Goalballová liga
- 1. a 2. Českomoravská kuželkářská liga
- Český pohár tandemů – o tandemovou cyklistiku na závodní úrovni je rok od roku menší zájem, a tak se v roce 2013 uvažovalo o zrušení těchto závodů do doby než by zájem vzrostl
- Mistrovství České republiky v lehké atletice – pro finanční nedostatky bylo toto mistrovství pro rok 2011 zrušeno

K těmto pravidelným akcím mohou přibýt i jiné sportovní akce (Mistrovství světa, Mistrovství Evropy), jestliže o to požádá některá z nadřazených mezinárodních organizací. Toto musí být následně přijato ČSZPS.

Tabulka 6: Vývoj členské základny ČSZPS v ČR od roku 2009 – 2013

rok	2009	2010	2011	2012	2013
<i>žactvo</i>	47	77	67	54	63
<i>dorost</i>	82	78	54	56	67
<i>dospělí</i>	2035	1699	1594	1580	1591
CELKEM	2164	1854	1715	1690	1721

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Graf 1: Vývoj členské základny ČSZPS v ČR od roku 2009 – 2013

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

ČSZPS v České republice zajišťuje následných šestnáct sportů pro osoby se zrakovým postižením:

- lehká atletika
- bowling
- tandemová cyklistika
- fotbal pro pět
- goalball
- judo
- kuželky
- běžecké lyžování
- sjezdové lyžování
- plavání
- showdown
- simulovaná zvuková střelba
- šachy
- turistika
- veslování
- vzpírání
- popřípadě jiné sporty

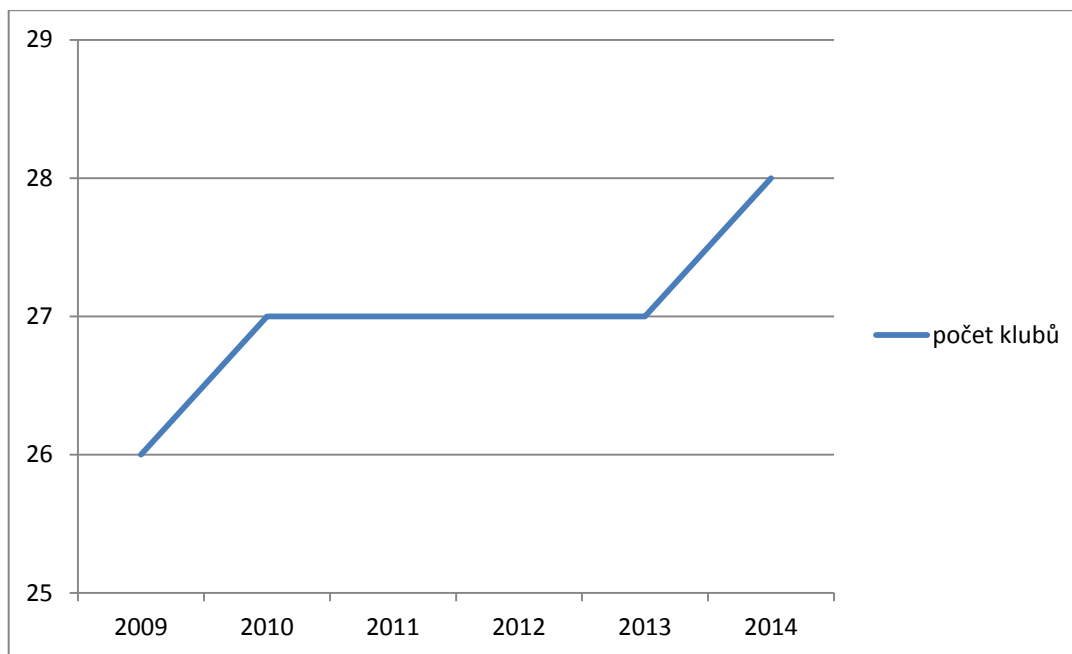
Provozování těchto sportů v České republice zajišťují sdružené kluby a tělovýchovné jednoty osob se zrakovým postižením.

Tabulka 7: Vývoj počtu sdružených subjektů ČSZPS od roku 2009 – 2014

	2009	2011	2012	2013	2014
<i>sdružené subjekty</i>	26	27	27	27	28

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Graf 2: Vývoj počtu sdružených subjektů ČSZPS v letech 2009 až 2014

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Tabulka 8: Seznam sdružených subjektů ČSZPS k roku 2014

NÁZEV SUBJEKTU	MÍSTO PROVOZOVÁNÍ SPORTU	PROVOZOVANÉ SPORTY
<i>TJ ZORA PRAHA</i>	Praha	lehká atletika, goalball, tandemová cyklistika, běžecké lyžování, kuželky, showdown, simulovaná zvuková střelba, šachy, turistika, vodní sporty
<i>SK STELLA PRAHA PŘI SŠ ALOISE KLARA</i>	Praha	lehká atletika, běžecké lyžování, sjezdové lyžování, plavání, showdown, vodní sporty
<i>BLIND SPORT CLUB PRAHA</i>	Praha	bowling, tandemová cyklistika, fotbal pro pět, goalball, sjezdové lyžování, běžecké lyžování, showdown
<i>SK TYFLOSPORT</i>	Praha	bowling, tandemová cyklistika, potápění, rafting, showdown, šachy, turistika, vodácká turistika

<i>SK SLAVIA PRAHA OZP</i>	Praha	goalball, kuželky, plavání, běžecké lyžování, sjezdové lyžování, tandemová cyklistika, lehká atletika, turistika
<i>TJ ELÁN KLADNO ODD. ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH SPORTOVců</i>	Kladno	kuželky, plavání turistika, zdravotní cvičení
<i>AC TEPO KLADNO</i>	Kladno	lehká atletika
<i>OZP KUŽELEK, TJ AUTOŠKODA MLADÁ BOLESLAV</i>	Mladá Boleslav	kuželky
<i>TJ 1.CZP JČ</i>	České Budějovice	lehká atletika, kondiční cvičení, veslování
<i>KK KARLOVY VARY</i>	Karlovy Vary	tandemová cyklistika, kuželky, showdown, simulovaná zvuková střelba
<i>TJ VD START PLZEŇ</i>	Plzeň	goalball, simulovaná zvuková střelba
<i>SKK ZP ROKYCANY</i>	Rokycany	kuželky, šachy, turistika
<i>KLUB ZP SPORTOVců ASK LOVOSICE</i>	Litoměřice	lehká atletika, zvuková simulovaná střelba
<i>TJ START KARKO ÚSTÍ N. L.</i>	Ústí nad Labem	showdown, šachy, turistika
<i>VESLAŘSKÝ KLUB TYFLOCENTRA ÚSTÍ N. LABEM</i>	Ústí nad Labem	veslování
<i>TJ JISKRA ÚSTÍ NAD ORLICÍ II-HYLVÁTY ZP</i>	Ústí nad Orlicí	lehká atletika, bowling, kuželky, běžecké lyžování
<i>TJ SOKOL IV BRNO ODDÍL KUŽELEK ZP</i>	Brno	kuželky
<i>SK ORBITA BRNO</i>	Brno	lehká atletika, goalball, běžecké lyžování, sjezdové lyžování, plavání, showdown, šachy
<i>TANDEM BRNO</i>	Brno	tandemová cyklistika, běžecké lyžování, sjezdové lyžování, showdown, turistika
<i>AVOY MU BRNO</i>	Brno	fotbal pro pět
<i>SK HANDICAP ZLÍN</i>	Zlín	bowling, kuželky, zvuková simulovaná střelba
<i>TJ JISKRA KYJOV OZPS</i>	Hodonín	bowling, kuželky, showdown, zvuková simulovaná střelba, turistika
<i>TJ MORAVIA NÁSEDLOVICE ODDÍL ZP</i>	Hodonín	šachy, turistika
<i>OZPS SK OLOMOUC, SIGMA MŽ</i>	Olomouc	goalball, showdown, zvuková simulovaná střelba, šachy, turistika
<i>SK UP JUDO ZP</i>	Olomouc	judo
<i>TJ ZRAPOS OPAVA o. s.</i>	Opava	kuželky

SK ZP BANÍK OSTRAVA	Ostrava	lehká atletika, tandemová cyklistika, goalball, showdown, běžecké lyžování, sjezdové lyžování, plavání, zvuková simulovaná střelba, šach
SK MICHÁLKOVICE ZPS	Ostrava	kuželky, turistika

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Od roku 2010 ČSZPS každý rok zpracovává výroční zprávy, kde je zveřejněna členská základna, sdružené sportovní kluby a tělovýchovné jednoty, finanční správa, úspěchy a neúspěchy sportovců, pořádané akce a co svaz dokázal za uplynulý rok.

ČSZPS je financováno pomocí zdrojů ze státních nebo obecních dotačních fondů, darů nebo sponzorských příspěvků a členských příspěvků. Tyto dotace svaz následně přerozděluje do jednotlivých sportovních sekcí. Jednotlivé zdroje se rok od roku mění.

5.2 Založení nového sportovního oddílu

Aby vznikl nový sportovní oddíl zrakově postižených, je nejprve nutné vytvořit a posléze zapsat spolek na Ministerstvo spravedlnosti.

Potřebné věci pro vytvoření spolku:

- 1) název spolku – Tento název musí být jedinečný a nezaměnitelný s jiným názvem právnické osoby. K ověření této jedinečnosti slouží elektronický rejstřík, který je dostupný na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.
- 2) sídlo spolku – Musí být uvedena celá adresa. S tímto sídlem musí písemně souhlasit vlastník nemovitosti, která je na zmíněné adrese.
- 3) účel spolku – Účel spolku je víceméně libovolný. V našem případě účelem spolku je „provozování pohybových aktivit a sportů osob se zrakovým postižením“. Tento účel může být rozsáhle rozepsán.
- 4) Určení orgánu spolku – Obvykle nejvyšším orgánem je členská schůze, ta má obvykle za úkol rozhodnout o nejdůležitějších otázkách spolku. Druhým orgánem,

který zastupuje spolek navenek je statutární orgán, kterým je buď to předseda, nebo kolektivní výbor. U statutárního orgánu je nutné přesně určit způsob, jakým bude jednat, například v otázkách uzavírání smluv. Další orgány nejsou povinné, ale je dobré si rozmyslet, jestli je v budoucnu spolek nebude potřebovat, příkladem jsou různé kontrolní komise.

Tyto čtyři body jsou náležitě sepsány do stanov spolku.

5) Ustavující schůze – Ustavující schůze je první oficiální schůzí spolku, která zakládá spolek.

Schůze má za úkol:

- volba předsedajícího ustavující schůze
- schválení stanov
- volba spolkových orgánů
- určit osoby oprávněné k podání návrhu na zápis spolku do spolkového rejstříku

Z ustavující schůze se musí vytvořit zápis s příloženým seznamem přítomných s jejich podpisy. Schůze musí být svolána minimálně třicet dnů před jejím konáním.

6) Návrh na zápis do spolkového rejstříku – Návrh podává osoba/osoby k tomu určené. Pro návrh je zapotřebí vyplnit a po té podat příslušný formulář a to buď přímo na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti, nebo ručně a po té zaslat na Ministerstvo spravedlnosti. Za návrh se platí tisíce korunový poplatek. Podpis na formuláři musí být zaručený internetový podpis v elektronické podobě formuláře, nebo ověřený podpis v tištěné formě formuláře.

K formuláři se přikládá:

- stanovy
- zápis z ustavující schůze + listina přítomných

- souhlas statutárních zástupců, popř. jiných orgánů se zápisem do spolkového rejstříku s ověřenými podpisy
 - čestné prohlášení statutárních zástupců, že splňují podmínky pro výkon své funkce s ověřenými podpisy
 - souhlas majitele nemovitosti s umístěním spolku
 - případně pokud chce spolek, jako vedlejší činnost podnikat musí předložit živnostenské oprávnění
- Návrhem se zabývá rejstříkový soud, a to do pěti pracovních dnů od jeho podání. Usnesení soudu nabývá právní moci po odvolací lhůtě trvající patnáct dnů od doručení.

7) Vznik členství v ČSZPS – Po uznání zapsání spolku se podá žádost o přidružené členství pod ČSZPS.

Žádost se skládá z:

- platných stanov
- usnesení rejstříkového soudu
- písemné přihlášky s ověřenými podpisy dvou oprávněných zástupců spolku

O přijetí nového člena rozhoduje prezidium ČSZPS.

5.3 Organizační struktura ČSZPS

5.3.1 Plenární shromáždění

Plenární shromáždění je nejvyšším organizačním orgánem ČSZPS o. s. Shromáždění zasedá každé dva roky. Svolává ho prezident ČSZPS, který může případně svolat i mimořádné plenární shromáždění v průběhu již zmiňovaných dvou let, musí to však oznámit písemně a to minimálně čtyři týdny předem. Mimořádné plenární shromáždění mohou svolat i sdružené subjekty (oddíly,

kluby, tělovýchovné jednoty), pokud se jich za tímto účelem spojí $\frac{2}{3}$, nebo v případě zjištěného hrubého porušení stanov, může plenární shromáždění svolat kontrolní a revizní komise.

Shromáždění se můžou zúčastnit plnoletí zástupci členských subjektů (oddíly, kluby, tělovýchovné jednoty), a to jeden zástupce na každých započatých sto členů členského subjektu. Další členové plenárního shromáždění jsou prezident ČSZPS, členové prezidia ČSZPS, předsedové výkonných výborů jednotlivých sportovních sekcí, předseda sportovní rady a předseda zdravotní komise.

V kompetencích plenárního shromáždění je:

- změny a schvalování stanov ČSZPS
- určení jak a kam se bude ubírat činnost ČSZPS
- volba nebo odvolání prezidenta ČSZPS, prezidia ČSZPS a členů kontrolní a revizní komise ČSZPS
- rozhodnutí o případném zániku a následném vypořádání se s majetkem ČSZPS

Aby bylo plenární shromáždění usnášení schopné, musí být přítomna nadpoloviční většina členů.

5.3.2 Prezidium

Prezidium ČSZPS funguje jako nejvyšší orgán, který pracuje v meziobdobí plenárního shromáždění ČSZPS. Je pětičlenné, složené z prezidenta a čtyř členů. Všechny tyto členy volí přímo zástupci plenárního shromáždění ČSZPS. Členové prezidia si ze svých řad volí viceprezidenta, který v případě potřeby zastává funkci prezidenta. Zasedání prezidia svolává prezident a to minimálně čtyřikrát do roka.

Prezidium se stará o:

- zajištění legislativy
- zajištění publicity
- splnění toho, na čem se usneslo plenární shromáždění ČSZPS
- podporu sportu, ať už vrcholového nebo jen rekreačního
- podpora reprezentace

- podpora výcviku a výchovy žactva a dorostu ve sportovních centrech, sdružených oddílech, klubech a tělovýchovných jednotách
- kontrolu dodržování předpisů antidopingového výboru České republiky
- výzkum a vzdělání v oblasti sportu v rámci ČSZPS
- komunikuje s mezinárodními organizacemi věnující se sportu, osob se zrakovým postižením
- pokud jsou proto vhodné podmínky, může rozhodnout o založení vlastní nebo společné obchodní organizace
- vytváří rozpočet na další rok
- uděluje sankce
- připravuje potřebné zprávy, informace a návrhy pro zasedání plenárního shromáždění ČSZPS

5.3.3 Prezident

Prezident ČSZPS je výkonný a statutární orgán v období mezi zasedáními plenárního shromáždění ČSZPS a v období mezi zasedáními prezidia ČSZPS. Prezident je volen na plenárním shromáždění ČSZPS na čtyřleté funkční období. Je za svou práci placen a musí to být osoba se zrakovým postižením podle mezinárodní klasifikace IBSA.

Prezident má ze své funkce povinnosti:

- zastupování ČSZPS v ČR
- zastupování ČSZPS v zahraničí
- uzavírá smlouvy za ČSZPS
- jmenuje nebo odvolává nevolené funkcionáře, skupiny a orgány
- svolává plenární shromáždění ČSZPS
- svolává pracovní aktivity orgánů ČSZPS
- zajišťuje plnění rozpočtu
- spolupracuje s právníckými nebo fyzickými osobami, které se rozhodly podporovat sport zrakově postižených
- zajišťuje archivaci všech důležitých dokumentů

5.3.4 Kontrolní a revizní komise

Kontrolní a revizní komise ČSZPS je orgán, který je ve svém fungování nezávislý a nestranný. Skládá se ze tří členů volených na plenárním shromáždění a následně si mezi sebou sami zvolí svého předsedu. Jejím hlavním úkolem je provádění kontrol a přezkoumávání administrativních, ekonomických a právních operací, které byly provedeny v rámci ČSZPS. Pokud objeví porušení v těchto operacích, navrhuje sankční opatření prezidiu.

5.3.5 Sportovní rada

Sportovní rada ČSZPS je výkonný orgán, který řídí a hodnotí sportovní přípravu sportovců, dále spolupracuje se všemi sdruženými subjekty, předkládá prezidiu návrhy na členy reprezentace.

5.3.6 Výkonný výbor sekce

Výkonný výbor sekce je volen pro každý sport nebo sportovní odvětví. Zodpovídá za činnost ve sportu a jeho rozvoj. Dále zabezpečuje pohybové aktivity nebo sportovní soutěže pro osoby se zrakovým postižením, a to po stránce organizační, technické, metodické a odborné. Patří mezi výkonné orgány. Výkonný výbor sekce se skládá z minimálně tří členů, kteří jsou voleni zástupci z jednotlivých sportovních odvětví. Člen následně schvaluje prezident ČSZPS. Po té si členové výkonného výboru sekce mezi sebou zvolí předsedu, který výkonný výbor sekce zastupuje na plenárním shromáždění ČSZPS. Funkční období členů je dvouleté. Výkonný výbor sekce se musí sejít minimálně jedenkrát za rok se zástupci sdružených oddílů, které provozují dané sportovní odvětví. Na této schůzce se probírá:

- rozpočet
- pravidla sportu
- soutěžní řád
- kalendář akcí
- rozlosování dlouhodobých soutěží

Výkonný výbor sekce předkládá nominaci reprezentantů sportovní radě s jejich doklady o připravenosti.

6 Případové studie vybraných sdružených subjektů

6.1 TJ ZORA Praha

Obrázek 15: znak TJ Zora Praha

Zdroj: TJ ZORA PRAHA, *logo*. [online],[cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://www.tjzora.cz/tjzora/index.htm>

6.1.1 Charakteristika klubu TJ Zora Praha

Činnost klubu touto prací zpracována od roku 1990 do roku 2013 kvůli nedostupnosti výročních zpráv.

TJ Zora Praha vznikla roku 1977 a dodnes působí jako spolek. Svůj název TJ Zora převzala z názvu časopisu Zora, pro zrakově postižené, který vychází od roku 1911 v brailově písmě. Sídlí v Praze 1 – Nové Město v ulici Pštrosova. Je neziskovou organizací a jejím stanoveným úkolem je organizace a rozvoj sportu a tělovýchovy osob se zrakovým postižením. Je zaregistrovaným členem Českého svazu zrakově postižených sportovců. Spolek svou činnost provozuje skrze své oddíly. Hlavními sporty, na kterých TJ Zora Praha staví svou propagační činnost, a které přinášejí výsledky ze soutěží, jsou: goalball, kuželky, zvuková simulovaná střelba, showdown a šachy. Zbylé oddíly turistiky, cyklistiky, lyžování a wind surfingu svou činnost provádí spíše rekreačně nebo formou výcviků. Pokud se členové rozhodnou v těchto sportech soutěžit je to spíše individuální.

Spolek se řídí svými stanovami, vnitřními směrnicemi a řády příslušných sportovních odvětví (sekcí). Jednotlivé sportovní odvětví, jsou financovány ze spolkového rozpočtu, který se skládá z: příspěvků, dotací a darů. Dále TJ Zora Praha patří k spoluorganizátorům různých soutěží, turnajů a lig. Hlavními orgány spravující spolek jsou: shromáždění delegátů, výkonný výbor, předseda, kontrolní a revizní komise.

6.1.2 Goalballový oddíl TJ Zora Praha

TJ Zora Praha patří mezi nejúspěšnější goalballová družstva v České republice. Od roku 1999 získali čtyři 1. místa v české goalballové lize, a to v letech 1999, 2000, 2004 a 2005. Roku 2001 též vyhráli veškeré goalballové zápasy v lize, avšak díky prošlé klasifikaci u dvou hráčů, jim byly veškeré výsledky anulovány, a byli ze soutěže diskvalifikováni. V letech 2002, 2003 a 2011 získal goalballový tým stříbrnou medaili. A v letech 2006, 2007, 2008, 2009 se tým umístil na 3. místě.

V roce 2009 byl založen „B tým“ z juniorských hráčů středních škol, který v soutěžích okamžitě začal předcívát „A tým“ složený ze starších hráčů. Roku 2013 se, ale začal „B tým“ rozpadat kvůli odchodu několika hráčů a to z důvodu přechodu do jiných goalballových oddílů nebo kvůli zhoršující se zdravotní situaci hráčů. K roku 2013 goalballový oddíl čítal 11 aktivních hráčů. Je nutno říci, že čtyři členové TJ Zora Praha byli zároveň po zkoumanou dobu aktivními členy širšího výběru českého reprezentačního týmu (Česká goalballová reprezentace se dělí na širší výběr – deset hráčů a užší výběr – šest hráčů. Ze širšího výběru jsou hráči trenérem reprezentace vybíráni do užšího výběru podle aktuální formy a výsledků.). Oddíl se pravidelně zúčastňoval goalballového turnaje Pohár ředitele Butovické školy, který pořádá Gymnázium pro zrakově postižené a Střední odborná škola pro zrakově postižené v Butovicích, Praha. Tento pohár též oddíl několikrát vyhrál a to v letech 2000, 2003 a 2005.

Součástí oddílu je i žákovský goalballový tým, jejichž největším dosavadním úspěchem se stalo vítězství v Žákovské goalballové lize roku 2004. Tito mladí hráči jsou převážně žáci ze Základní školy pro zrakově postižené na Náměstí Míru, Praha. S touto základní školou TJ Zora Praha dlouholetě spolupracuje.

Goalballový oddíl TJ Zora Praha se po tyto roky trénuje jednou týdně v goalballu a někteří členové týmu chodí pravidelně dvakrát týdně plavat, nebo zlepšovat svou kondici do posilovny. Mimo tyto tréninky pořádá oddíl dvakrát ročně goalballové soustředění.

Mimo svou goalballovou činnost oddíl pořádá pro své členy i pro členy jiných oddílů každoročně zimní lyžařský výcvik a letní vodácký výcvik. Zároveň se zapisují do jiných pravidelných podobných akcí, jako je výcvik v tandemové cyklistice.

Členové oddílu soutěží i v několika dalších sportech mimo goalball. Za zmínku stojí oddílový člen a goalballový reprezentant Ivo Budil, který je všestranným sportovcem. Nejen že byl roku 2004 oceněn za nejlepšího hráče uplynulých dvaceti pěti let, ale každým rokem se zúčastňuje mnoha soutěží a závodů a to právě pod záštitou goalballového týmu TJ Zora Praha. Jeho největším úspěchem mimo goalball bylo 1. místo v plavání na 50 a 100m volným způsobem roku 2005. Zároveň se každoročně zúčastňuje Pražského maratonu a Jizerské padesátky.

6.1.3 Oddíl zvukové střelby TJ Zora Praha

Díky malé oddílové základně věnující se simulované zvukové střelbě v České republice, se nekoná a nikdy nekonala žádná národní liga v tomto sportu. Avšak jsou pořádány různé turnaje a soutěže v tomto sportu. Střelecký oddíl TJ Zora Praha nasbíral na těchto turnajích od roku 1999 několik významných úspěchů, mezi ně patří třikrát vítězství v turnaji Lázeňský pohár v Karlových Varech v letech 2000, 2001, 2002 a tím získali střelci putovní pohár do vlastního držení. Ženská část týmu byla během let úspěšnější, jelikož jejich členky pravidelně dosahovaly na medailové pozice v Mistrovství republiky, které pořádá Český svaz zrakově postižených sportovců.

Oddíl každoročně pořádal tři turnaje s možností přihlášení všech možných oddílů zvukové střelby. Zároveň pořádal každoroční Vánoční oddílový turnaj. Další aktivitou bylo od roku 2005 pravidelné vystupování se zvukovou střelbou na veřejnosti a spolupřádání „Mezinárodního turnaje ve Zlenicích“ v showdownu. Podle výročních zpráv toto vedlo k vytvoření dvou nových oddílů zvukové střelby pro zrakově postižené střelce a zároveň k rozšíření vlastní členské základny.

Od roku 1999, kdy bylo patnáct členů, se členská základna snížila na dvanáct členů a to v roce 2002. O tři roky později se rozrostla na devatenáct členů. Od té doby do roku 2013 stav členů neustále klesal a to na konečných šestnáct členů.

Střelci po tuto dobu pravidelně trénovali a to v průměrném složení 80% až 90% všech členů oddílu.

6.1.4 Oddíl kuželek TJ Zora Praha

Kuželkářský sport patří v České republice k nejoblíbenějším sportům zrakově postižených, i proto oddíl TJ Zora Praha vždy měla pro tento sport početnou členskou základnu. Roku 1999 měl tento oddíl třicet tři členů, avšak tréninků a pravidelných akcí se zúčastňovalo pouze okolo dvaceti aktivních členů. Počet členů se v průběhu let měnil, ale vždy byl okolo třiceti. Nejmenší počet aktivních členů byl roku 2008, kdy se pravidelně scházelo pouhých šestnáct členů. K roku 2013 se uvádělo dvacet devět hráčů.

Oddíl kuželek měl vždy sestavený tým, který hrál první kuželkářskou ligu. Roku 2001 oddíl sestavil „B tým“, který se postavil soupeřům ve druhé kuželkářské lize. Roku 2005 dokonce druhou kuželkářskou ligu vyhráli, ale kvůli neuvedeným důvodům následný postup do první kuželkářské ligy odmítli. V roce 2010 kvůli chybějícím finančním prostředkům byla TJ Zora Praha nucena zrušit tento „B tým“.

Trénink oddílu probíhal jedenkrát týdně tři hodiny až do roku 2008, kdy se počet hodin určených k tréninku zvýšil o jednu hodinu. Do roku 2007 se tyto tréninky konaly v kuželně TJ Sokol Vršovice. Kvůli nevyhovujícím podmínkám zejména kvůli malému počtu drah (dvě dráhy), se tréninky přesunuly do kuželny Halových sportů, a. s., SK Slavia Praha.

Kuželkářský oddíl TJ Zora Praha pořádal každoročně od roku 1999 Mezinárodní vánoční turnaj. Turnaj byl určen pro dvojice s možností smíšených dvojic. Od roku 2007 je určen pro jednotlivce a tříčlenná družstva. Turnaje se pravidelně zúčastňovaly i oddíly ze Slovenska. Druhým turnajem, který TJ Zora Praha pravidelně jednou za dva roky pořádala je Pražský Přebor. Tento turnaj je určen pro jednotlivce s rozdělením na muže a ženy. O pořádání tohoto turnaje se TJ Zora střídala s kuželkářským oddílem SK Slavia Praha OZP.

Oddíl se každoročně zúčastňoval několika turnajů, které pořádaly jiné oddíly, a to:

- Michálkovická kuželka, která se koná v Ostravě – soutěž jednotlivců
- Lázeňský pohár Karlovy Vary – určen pro jednotlivce a pořadí je udělováno zvlášť v každé klasifikační kategorii a to jednak v B1, B2, B3, ale i v B4
- O putovní pohár města Rokycany – je mezinárodní turnaj a je určen pro tříčlenná družstva
- Slavia Cup – je mezinárodní turnaj a je určen pro jednotlivce a pro tříčlenná družstva

Ve všech těchto turnajích členové oddílu TJ Zora Praha patří mezi výborné hráče. To dokazuje i to, že se pravidelně umísťovali v předních místech tabulek.

Mezi vynikající hráče tohoto sportu patří členka oddílu TJ Zora Praha Jaromíra Nývltová. Tato hráčka se řadí do klasifikace B3. Její největší úspěchy: 3. místo na Mistrovství Evropy 1999, 4. místo na Mistrovství Evropy 2003, 1. místo Mistrovství České republiky v letech 2004, 2007, 2009 a 2012. Zároveň je dlouholetou členkou české reprezentace žen.

6.1.5 Showdownový oddíl TJ Zora Praha

Oddíl Showdownu je součástí TJ Zora Praha od roku 1982.

Oddíl Showdownu má svou klubovou základnu v Točité ulici, Praha 4, kde se i pravidelně jedenkrát týdně na tři hodiny hráči scházejí a trénují. Tuto klubovnu využívají již od začátku devadesátých let. Od roku 1999, kdy bylo patnáct členů, se oddíl k roku 2013 rozrostl na dvacet tři členů. Od roku 2012 přibyla klubovna v České Lípě.

Místo ligy se v České republice hraje Český pohár v showdownu, ve kterém je TJ Zora pravidelným účastníkem. Mimo to se hráči mohou svými výsledky kvalifikovat na Mistrovství České republiky nebo na Mistrovství Evropy. Pořadatelství Mistrovství České republiky měla TJ Zora Praha na starosti v letech 1999, 2009 až 2011.

TJ Zora Praha pořádá několik vlastních turnajů:

- Od roku 1999 TJ Zora Praha pořádá mezinárodní turnaj v showdownu, který se konal ve Zlenicích. Původním názvem tohoto turnaje byl „Zora Czech Open“, ale roku 2003 byl turnaj

přejmenován na „Mezinárodní turnaj ve Zlenicích“. První dva ročníky tohoto turnaje doprovázely organizační problémy, a i když měl být mezinárodní, hráči z jiných zemí se nezúčastnili. Od roku 2004 se stali pravidelnými účastníky hráči z Holandska, Německa a Slovenska. Do té doby byla účast cizinců pouze občasná. Od roku 2005 s pořádáním tohoto turnaje pomáhá i oddíl zvukové střelby, který v rámci propagace svého sportu zde pořádá turnaj ve zvukové střelbě.

- Další akcí, který showdownový oddíl pořádá je Vánoční turnaj a to již od roku 1992. Tento turnaj jednotlivců je určený pro všechny hráče České republiky.
- Třetím turnajem, který TJ Zora Praha pravidelně pořádá od roku 1997 je Memorial Ivety Petržíkové. Z počátku byl tento turnaj pouze oddílový, ale postupem času se vyvinul a stal se turnajem pro členy oddílu a pozvané hráče.

Mimo turnaje, které TJ Zora Praha pořádala, se její hráči pravidelně zúčastňovali několika mezinárodních nebo domácích turnajů například Přebor Prahy – tento turnaj je určen pro jednotlivce pouze ze dvou oddílů a to TJ Zora Praha a SK Tyfloport Praha.

Největší úspěchy TJ Zora Praha jsou:

- 1. místo na Mistrovství Evropy v roce 2004 (Luboš Zajíc)
- 2. a 5. místo na Mistrovství Světa v roce 2005 (2. místo Luboš Zajíc a 5. místo Petr Bayer)
- 1. místo na Mistrovství České republiky v roce 2001 (Luboš Zajíc)

6.1.6 Šachový oddíl TJ Zora Praha

Šachový oddíl patří k nejstarším oddílům TJ Zora Praha, avšak od roku 2001 se potýkal s problémy a to hlavně s odlivem šachových hráčů a nezájmem juniorů a žáků o tuto hru.

Oddíl se věnoval šachům ve všech věkových kategoriích: žáci, junioři, dospělí. U žáků a juniorů jejich činnost byla zaměřena do volnočasových kroužků, které se konaly dvakrát týdně. U dospělých se příprava konala pomocí tréninkových přednášek.

K těmto účelům měli do roku 2009 pronajaté prostory v Madridské ulici v Praze. Roku 2009 si oddíl za své finance zakoupil svou vlastní klubovnu v Jakubské ulici 10, Praha 10 a

následující rok klubovna prošla rekonstrukcí. Předností této šachové klubovny je, že je bezbariérová. Co se týče žáků a juniorů, šachový oddíl TJ Zora Praha spolupracoval se speciální základní školou pro zrakově postižené na Náměstí Míru a roku 2007 navázal spolupráci se Základní školou Jaroslava Ježka. Díky této spolupráci mohl oddíl roku 2007 postavit juniorský „B tým“ do soutěží.

Oddíl dospělých se každoročně zúčastňoval Pražského Přeboru družstev, kde ale od roku 1999, kdy skončili na 2. místě, téměř ihned další rok výsledky propadly a pravidelně se umísťovali na 7. nebo 8. místě ze dvanácti družstev.

Oddíl každý rok pravidelně pořádá Mezinárodní Pražský Podzimní turnaj, který je určený pro dospělé a Vánoční turnaj žáků a juniorů. Roku 2008 oddíl pořádá Mistrovství České republiky pro žáky a Juniory a roku 2009 měl pořádat Mistrovství České republiky dospělých, ale kvůli rozepřím mezi Českým svazem zrakově postižených sportovců a TJ Zorou Praha byl tento ročník zrušen.

Hráči se účastnili i několika různých pravidelných turnajů: Memorial V. Trávníčka v Kralovicích, Turnaj v Rokycanech a Turnaj v Násedlovicích.

Největším úspěchem oddílu byla účast dvou oddílových hráčů (Jan Kalík, Karel Vlach) v reprezentaci na šachové olympiádě roku 2008 v Athénách a následné 10. místo se třiceti tří družstev.

6.2 SK SLAVIA PRAHA ODBOR ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH (OZP)

Obrázek 16: znak SK Slavia Praha OZP

Zdroj: SK SLAVIA PRAHA OZP. *Logo*. [online]. [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://www.skslavia-ozp.cz/>

6.2.1 Charakteristika klubu Sk Slavia Praha OZP

Činnost oddílu zpracována od roku 2006 do roku 2013 kvůli dostupnosti výročních zpráv a ročenek.

SK Slavia Praha OZP je co do historie prvním klubem zrakově postižených v Čechách. Funguje od roku 1973, v té době, ale ještě pod názvem TJ Slovan Svoboda Praha. Roku 1986 byl z vlastní iniciativy členěn do velkého klubu SK Slavia Praha jako Odbor zrakově postižených. Důvodem tohoto sloučení bylo, že TJ Slovan Svoboda Praha od svého založení nezískal žádná vlastní sportoviště, ani se nepodařilo získat potřebné finanční prostředky pro fungování oddílu. V té době bylo v oddíle sdruženo okolo třiceti sportovců.

Dnešní klub SK Slavia Praha OZP sdružuje osm oddílů, kdy od Slávie nejpodporovanější jsou oddíly: kuželek, goalballu a plavání, a to hlavně díky jejich výsledkům. Zbylé oddíly sjezdového a běžeckého lyžování, tandemové cyklistiky, lehké atletiky a turistiky svou činnost nikterak neorganizují, trénují individuálně a závodí pouze příležitostně. K roku 2013 se uvádí sto šedesát sedm členů z toho sto dvacet dva sportovců.

SK Slavia Praha OZP se řídí podle stanov nadřazené SK Slavia Praha, a. s., vnitřními směrnici a řády jednotlivých sportů. Jejimi řídicími orgány jsou: shromáždění delegátů, výkonný výbor, předseda a kontrolní a revizní komise. Je zaregistrovaným členem Českého svazu zrakově postižených sportovců. Je financovaný z dotací, příspěvků a sponzorských darů. SK Slavia Praha OZP se podílí nebo sama připravuje různé soutěže, turnaje a ligy.

6.2.2 Goalballový oddíl SK Slavia Praha OZP

Goalballový oddíl SK Slavia Praha OZP patří v posledních letech k nejúspěšnějším v české goalballové lize, to dokazuje i pravidelná účast slávistických hráčů v užším výběru reprezentace (Česká goalballová reprezentace se dělí na širší výběr – deset hráčů a užší výběr – šest hráčů. Ze širšího výběru jsou hráči trenérem reprezentace vybíráni do užšího výběru podle aktuální formy a výsledků.). Od roku 2006 získali sedmkrát v řadě titul mistra republiky v goalballové lize, a to v letech od roku 2006 až do roku 2012. Bylo to též zásluhou dvou reprezentačních hráčů Lukáše Valera a Tomáše Fraňka a trenéra Ladislava Fraňka, který je i trenérem české národní reprezentace od roku 2010.

Členové oddílu docházeli na tréninky pravidelně jedenkrát týdně. Mimo klasické tréninky členové oddílu chodili pravidelně plavat, a když to počasí dovolilo, tak běhat. Další tréninková činnost byly pravidelné goalballové soustředění, které se konaly jeden víkend za dva měsíce. V zimních měsících se každoročně konal lyžařský výcvik, kterého se hráči v rámci fyzické přípravy zúčastňovali. Zbývá tréninková příprava se již prováděla individuálně.

Součástí oddílu je i žákovský oddíl, který hraje žákovskou goalballovou ligu. Žáci mají trénink v rámci kroužku, kde mimo goalballu zkouší i základy lehké atletiky a gymnastiky, vše samozřejmě s přihlédnutím k jejich zdravotnímu a fyzickému stavu.

6.2.3 Kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP

Kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP patří dlouhodobě k úspěšným oddílům, co se týče organizace i výsledků. V Českomoravské první kuželkářské lize měl vždy jeden tým, do kterého se vybíralo roku 2006 ze sedmi hráčů. Členství v oddílu se rok co rok rozrůstalo, až roku 2010 bylo

dvanáct hráčů. Tento rok, i díky nárůstu členů, oddíl SK Slavia Praha OZP založil „B tým“, který postavil do druhé Českomoravské kuželkářské ligy. Zároveň se spolu s „A týmem“ začal účastnit různých mezinárodních i domácích turnajů. Tento nárůst členů vyvolalo zrušení kuželkářského „B týmu“ TJ Zora Praha z finančních důvodů a následný hromadný přestup. K roku 2013 se udávalo třináct členů.

Do roku 2010 členové kuželkářského oddílu SK Slavia Praha OZP trénovali každý čtvrtek dvě hodiny ve své kuželně Halových sportů, a. s. SK Slavia Praha. Od roku 2010 i díky založení „B týmu“ se počet určených tréninkových hodin rozrostl o jednu hodinu týdně ve stejný den.

V Českomoravské první kuželkářské lize se od roku 2006 kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP nikdy neumístil na zlaté pozici. Nejlepším místem bylo roku 2011, kdy oddíl skončil druhý. Lepší výsledky dosahují členové oddílu v mistrovských turnajích, jako je Mistrovství České republiky, Mistrovství Evropy a Mistrovství Světa. V těchto turnajích byla výraznou členkou Hana Jetelová s klasifikací B1. Roku 2006 získala druhé místo na Mistrovství Evropy, roku 2007 se zúčastnila Mistrovství Světa a roku 2008 získala stříbrnou medaili na Mistrovství České republiky. Roku 2011 vyhrála Mistrovství České republiky též členka kuželkářského oddílu, Marie Sadílková.

Mimo mistrovské turnaje a ligy se kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP pravidelně zúčastňoval řady domácích i mezinárodních turnajů:

- O putovní pohár města Rokycany – je mezinárodní turnaj a je určen pro tříčlenná družstva
- Lázeňský pohár Karlovy Vary – určen pro jednotlivce a pořadí je udělováno zvlášť v každé klasifikační kategorii a to jednak v B1, B2, B3, ale i v B4
- Michálkovická kuželka, která se koná v Ostravě – soutěž jednotlivců
- Mezinárodní vánoční turnaj – pořádá TJ Zora Praha, určen pro jednotlivce a tříčlenná družstva
- Memorial Stržila v Trnavě
- Turnaj ve slovinském Kranji

Kuželkářský oddíl SK Slavia Praha OZP sám pořádal několik turnajů:

- Slavia Cup – mezinárodní turnaj pořádán od roku 1998 a je určen pro jednotlivce a pro tříčlenná družstva

- Pražský Přebor – tento turnaj je určen pro jednotlivce s rozdělením na muže a ženy, o pořádání tohoto turnaje se SK Slavia Praha OZP střídala s kuželkářským oddílem TJ Zora
- Turnaj ke světovému dni zraku – pořádán od roku 2009

6.2.4 Plavecký oddíl SK Slavia Praha OZP

Plavecký oddíl SK Slavia Praha OZP patří v České republice k nejvýznamnějším plaveckým oddílům osob se zdravotním postižením, jelikož jeho členové jsou stálými českými reprezentanty v plavání. Nejvýraznějším reprezentantem byl Martin Štěpánek. Tento plavec byl od roku 2005 pravidelným účastníkem mezinárodních soutěží, jako jsou Mistrovství Evropy a Mistrovství světa, avšak nejvýznamnější byla jeho účast na Paralympijských hrách v Pekingu roku 2008, kde skončil na 9. místě v disciplíně 100m znak. Tento rok se plavec zúčastnil i Mezinárodního závodu v německém Chemnitzu, kde získal 2. a 1. místo a to 50m volný způsob a 50m motýlek. Roku 2011 dokonce posunul národní rekord v disciplíně 50m motýlek pod hranici třiceti sekund.

V oddílu bylo spolu s Martinem Štěpánkem ještě několik mužských a ženských reprezentantů.

Kvůli reprezentantům oddíl dlouhodobě spolupracuje s plaveckým oddílem USK Praha. Díky této spolupráci mohli plavci, pokud jim to zrakové postižení dovolilo, zúčastňovat se závodů s normálně vidícími plavci.

Tréninková činnost plaveckého oddílu SK Slavia Praha OZP probíhala dvakrát týdně v Tyršově domu, v Praze. Kromě toho členové reprezentace trénovali v bazénu v Podolí s klubem USK Praha, kde byla možnost trénovat až desetkrát týdně.

Další činností oddílu byl dvakrát týdně pořádaný plavecký trénink pro žáky z oddílu, žáky speciálních základních škol pro zrakově postižené a kondiční tréninky pro klubové sportovce se zrakovým postižením, kteří se věnují jiným sportům, příkladem jsou goalballisté.

Plavecký oddíl se se svými členy vždy snažil závodit na prestižních evropských závodech.

SHRUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Na základě uvedených informací bylo zjištěno, že v posledních letech uvádá zájem o provozování některých pohybových aktivit ze strany osob se zrakovým postižením, a to zejména u dětí. Toto může mít počátek v několika faktorech. Jedním z důvodů může být strach rodičů zapsat své zrakově postižené dítě ke sportu a následně ho v něm podporovat. Tento strach může mít příčinu v neznalosti a neinformovanosti veřejnosti.

Dalším problémem je nevyváženost členské základny v jednotlivých sportovních odvětvích. Důvodem této nevyváženosti může být, že některé sporty jsou pro osoby se zrakovým postižením atraktivnější než jiné. Podle výročních zpráv ČSZPS, goalballová reprezentace v posledních letech dosahuje mimořádných výsledků, a tým goalball zaznamenal rostoucí počet zájemců o tento sport. Dalším důvodem je finanční podpora sportů. Současným trendem, že od roku 2009 počet členů ČSZPS klesá, ale oproti tomu postupně přibývá počet sdružených subjektů, které se podílí na provozování sportů pro zrakově postižené.

U dvou zkoumaných subjektů bylo zjištěno, že podporují a zároveň propagují, v posledních letech, jimi provozované sporty, ve kterých jsou jejich členové úspěšnější na národní nebo mezinárodní úrovni. Zbylé sporty po té slouží spíše jako doplňková činnost pro sportovce jiných oddílů. Je to ovšem logické, jelikož čím úspěšnější v daném sportu budou, tím větší finanční podporu obdrží ze strany ČSZPS, který své dotace rozděluje i podle toho jestli je dané sportovní odvětví součástí paralympijských sportů.

Při srovnání obou subjektů bylo zjištěno, že oba provozují goalball a kuželky. SK Slavia Praha OZP svou podporu zaměřuje zejména na paralympijské sporty, které provozuje (goalball a plavání), oproti tomu TJ Zora Praha se zabývá širším okruhem sportů, které patří spíše mezi neparalympijské. Dá se říct, že oddíly, které jsou sloučené pod klubem TJ Zora Praha jsou aktivnější v pořádání akcí pro sportovce než SK Slavia Praha OZP. Členové obou těchto klubů ve své historii zaznamenali značné úspěchy v daných sportovních odvětvích.

ZÁVĚR

V první části diplomové práce jsme si charakterizovali zrakové postižení a jeho následný dopad na získávání pohybových dovedností. V této kapitole je i uvedena klasifikace osob se zrakovým postižením a to jak medicínská tak i sportovní.

V druhé kapitole jsme si ukázali, jaký byl historický vývoj sportu a zároveň sportovních organizací pro zdravotně hendikepované.

Ve třetí kapitole jsme si představili, jaké organizace se věnují sportu zrakově postižených v České republice a jaké organizace fungují na mezinárodní úrovni. Na tyto organizace navazovala podkapitola o paralympijských hrách a jejich historickému vývoji.

Čtvrtá kapitola se věnovala vybraným sportům, které jsou určeny pro zrakově postižené a to v rozdělení na paralympijské sporty a na neparalympijské sporty.

Pátá kapitola již byla součástí praktické části. Zde jsme si charakterizovali činnost ČSZPS a jeho kompletní strukturu. Dále jsme se věnovali, i jakým způsobem se dá založit nový sdružený subjekt.

V následné šesté kapitole jsme zpracovali činnost dvou vybraných českých klubů, jmenovitě TJ Zora Praha a SK Slavia Praha OZP, které jsou sdružené pod ČSZPS, a to i z pohledu jejich historické činnosti. U klubů jsme si uvedli jejich oddíly, které provozují aktivní činnost.

Díky práci bylo zjištěno, že ačkoli je sport vhodným nástrojem trávení volného času a zároveň prostředek pro rehabilitaci zrakově postižených, tak i přes to stále ubývá počet členů ČSZPS a to zejména v ohrožené skupině dětí.

V práci se podařilo charakterizovat činnost ve sportech pro zrakově postižené a to i přes to, že nebyly k dispozici materiály z devadesátých let.

Bohužel se v práci u dvou uvedených subjektů nemohl uvést počet jejich členů v jejich sportovních oddílech, jelikož záznamy nebyly k dispozici nebo nebyly úplné. Autor se setkal v tomto případě i s neochotou ze strany ČSZPS.

V posledních letech přibývá sdružených subjektů pod ČSZPS, a to zejména kluby, které se specializují na jeden sport. Tento trend se i ukazuje u současných větších sportovních klubů pro zrakově postižené, které se začínají specializovat na méně sportů, ale o to intenzivněji. Případem tohoto je uvedený klub SK Slavia Praha OZP, která se intenzivně stará o goalball, plavání a kuželky, jelikož v nich má velké úspěchy. Ostatní sporty provozuje spíše rekreačně. K tomuto trendu postupně spěje i druhý uvedený klub.

Závěrem by bylo vhodné poděkovat všem, kteří dodali potřebné informace a materiály pro zpracování této diplomové práce.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BLÁHA, L., PYŠNÝ, L. *Provozování pohybových aktivit zrakově hendikepovanou populací*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2000. IBSN 80-7044-323-5

BLÁHA, L., *Pohybové aktivity a zrakové postižení: problémy a možnosti*. 1.vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej bystrici, 2010, IBSN 978-80-557-0125-7HAMADOVÁ, P.,

DAĐOVÁ, K., ČICHOŇ, R., ŠVARCOVÁ, J., POTMĚŠIL, J. *Klasifikace pro výkonnostní sport zdravotně postižených*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Karolinum, 2008. IBSN 978-80-246-1520-2

JANEČKA, Z., a kol. *Vybrané kapitoly ze sportu se zdravotním postižením*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012. IBSN 978-80-244-3107-9

KVĚTOŇOVÁ, L., NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. 2. vyd. Brno: Paido, 2007. IBSN 978-80-7315-159-1.

KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Oftalmopedie*. 2. dopl. vyd. Brno: Paido, 2000. IBSN 80-85931-84-2.

RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. a kol. *Speciální pedagogika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. IBSN 80-244-0646-2.

ŠTRÉBLOVÁ, M. *Poznáváme svět se zrakovým postižením: úvod do tyflogedie*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2002. IBSN 80-7044-448-7.

TÁBORSKÝ, F. *Sportovní hry*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. IBSN 80-247-0875-2

TRNKA, V., *Charakterizace a organizace sportu osob se zrakovým postižením v České republice*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Karolinum, IBSN 978-80-246-1958-3

Seznam internetových zdrojů

SONS. *kdo je zrakově postižený?* [online], [cit. 2015-01-16] dostupné z: <http://www.sons.cz/kdojezp.php>

UZPS ČR. *Kdo jsme*. [online], [cit. 2015-01-25] dostupné z: <http://www.uzps.cz/>

ČPV. *Historie*. [online], [cit. 2015-02-14] dostupné z <http://www.paralympic.cz/historie/>

ČPV. Český paralympijský výbor. [online], [cit. 2015-02-24] dostupné z:

<http://www.paralympic.cz/cpv/>

ČSZPS. Český svaz zrakově postižených sportovců. [online]. [cit. 2015-01-18] dostupné z:

http://www.sport-nevidomych.cz/index.php?page=o_cszps

ČSZPS. Šachy. [online]. [cit. 2015-02-26] dostupné z:

<http://www.sportnevidomych.cz/index.php?dir=sporty&spr=sachy>

IPC. *About the IPC*. [online]. [cit. 2015-02-26] dostupné z: [http://www.paralympic.org/the-](http://www.paralympic.org/the-ipc/international-federation)

[ipc/international-federation](http://www.paralympic.org/the-ipc/international-federation)

IBSA. *IBSA*. [online]. [cit. 2015-02-26] dostupné z : <http://www.ibsasport.org/ibsa/>

IPC. *Paralympic Games*. [online]. [cit. 2015-02-26] dostupné z:

<http://www.paralympic.org/paralympic-games>

CYKL.CZ. *tanemové kolo*. [online]. [cit. 2015-02-17] dostupné z: [http://cykl.cz/item/tandem-](http://cykl.cz/item/tandem-mtb/category/katalog2010-tan-mtb)

[mtb/category/katalog2010-tan-mtb](http://cykl.cz/item/tandem-mtb/category/katalog2010-tan-mtb)

goalball.com. *goalballs*. [online]. [cit. 2015-02-15] dostupné z:

<http://www.goalball.com.au/shop/goalballs/goalballs/>

TJ Zora Praha. *showdownový stůl*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z:

<http://showdown.brailnet.cz/Zora/zora.htm>

TJ Sokol Chotoviny, *kuželkářská dráha*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z:

<http://kuzelkychotoviny.webnode.cz/>

CENTRUM PRO NEVIDOMÉ, *střelecký nenažer*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z:

<http://www.centrumpronevidome.cz/aktivity/zvukova-strelba-breclav-2009>

TJ ZORA PRAHA, *šachovnice pro nevidomé*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z:

<http://www.tjzora.cz/tjzora/sa.htm>

TJ ZORA PRAHA, *logo*. [online], [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://www.tjzora.cz/tjzora/index.htm>

SK SLAVIA PRAHA OZP. *Logo*. [online]. [cit. 2015-02-16] dostupné z: <http://www.skslavia-ozp.cz/>

Jiné zdroje

Výroční zpráva ČSZPS za rok 2009

Výroční zpráva ČSZPS za rok 2010

Výroční zpráva ČSZPS za rok 2011

Výroční zpráva ČSZPS za rok 2012

Výroční zpráva ČSZPS za rok 2013

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2006

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2007

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2008

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2009

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2010

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2011

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2012

Ročenka SK Slavia Praha OZP 2013

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 1999

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2000

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2001

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2002

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2003

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2004

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2005

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2006

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2007

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2008

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2009

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2010

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2011

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2012

ROČENKA TJ ZORA PRAHA 2013

Stanovy ČSZPS

Stanovy TJ Zora Praha

Stanovy SK Slavia Praha

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

WHO – Mezinárodní zdravotnická organizace

IBSA – Mezinárodní federace zrakově postižených sportovců

SIS – Svaz invalidních sportovců

ČSTV – Český svaz tělesné výchovy

UZPS ČR – Unie zdravotně postižených sportovců České republiky

CPV – Český paralympijský výbor

IBCA – Mezinárodní federace zrakově postižených šachistů

IPC – Mezinárodní paralympijský výbor

PH – Paralympijské hry

ZP – Zrakově postižený

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků:

Obrázek 1: znak UZPS ČR	20
Obrázek 2: znak ČVP	22
Obrázek 3: znak ČSZPS	23
Obrázek 4: znak IPC	25
Obrázek 5: znak IBSA	26
Obrázek 6 : znak Paralympijských her	27
Obrázek 7: tandemové kolo.....	40
Obrázek 8: goalballové hřiště	41
Obrázek 9: goalballový míč	42
Obrázek 10: hřiště pro fotbal pěti hráčů	44
Obrázek 11: showdownový stůl	45
Obrázek 12: kuželkářská dráha	47
Obrázek 13: střelecký trenažér	48
Obrázek 14: šachovnice.....	50
Obrázek 15: znak TJ Zora Praha	65
Obrázek 16: znak SK Slavia Praha OZP.....	72

Seznam tabulek:

Tabulka 1: klasifikační kategorie používané pro lehkou atletiku.....	35
Tabulka 2: běžecké disciplíny dle IPC	37
Tabulka 3: technické disciplíny dle IPC	37
Tabulka 4: plavecké disciplíny dle IPC	38
Tabulka 5: bonifikace při kuželnách	46

Tabulka 6: vývoj členské základny ČSZPS v ČR od roku 2009 – 2013.....54

Tabulka 7: vývoj počtu sdružených subjektů ČSZPS od roku 2009 – 2014.....55

Tabulka 8: seznam sdružených subjektů ČSZPS k roku 201456

Seznam grafů:

Graf 1: členské základny ČSZPS v ČR od roku 2009 – 2013.....55

Graf 2: vývoj počtu sdružených subjektů ČSZPS od roku 2009 – 2014.....56

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jakub Černý

Obor: Mgr. SPPGO

Forma studia: prezenční

Název práce: VÝVOJ SPORTU ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH V ČESKÉ REPULICE PO ROCE 1989

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 68

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 17

Vedoucí práce: Mgr. Jana Janková